

ВСЕ, ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ПРО РИТУАЛЬНУ ЧИСТОТУ

**(Мале омовіння, протирання шкарпеток,
велике омовіння та протирання пов'язки)**

ما يجب معرفته عن الطهارة باللغة الأوكرانية

Д-р Абд ар-Рахман аш-Шіха

Переклад з арабської:

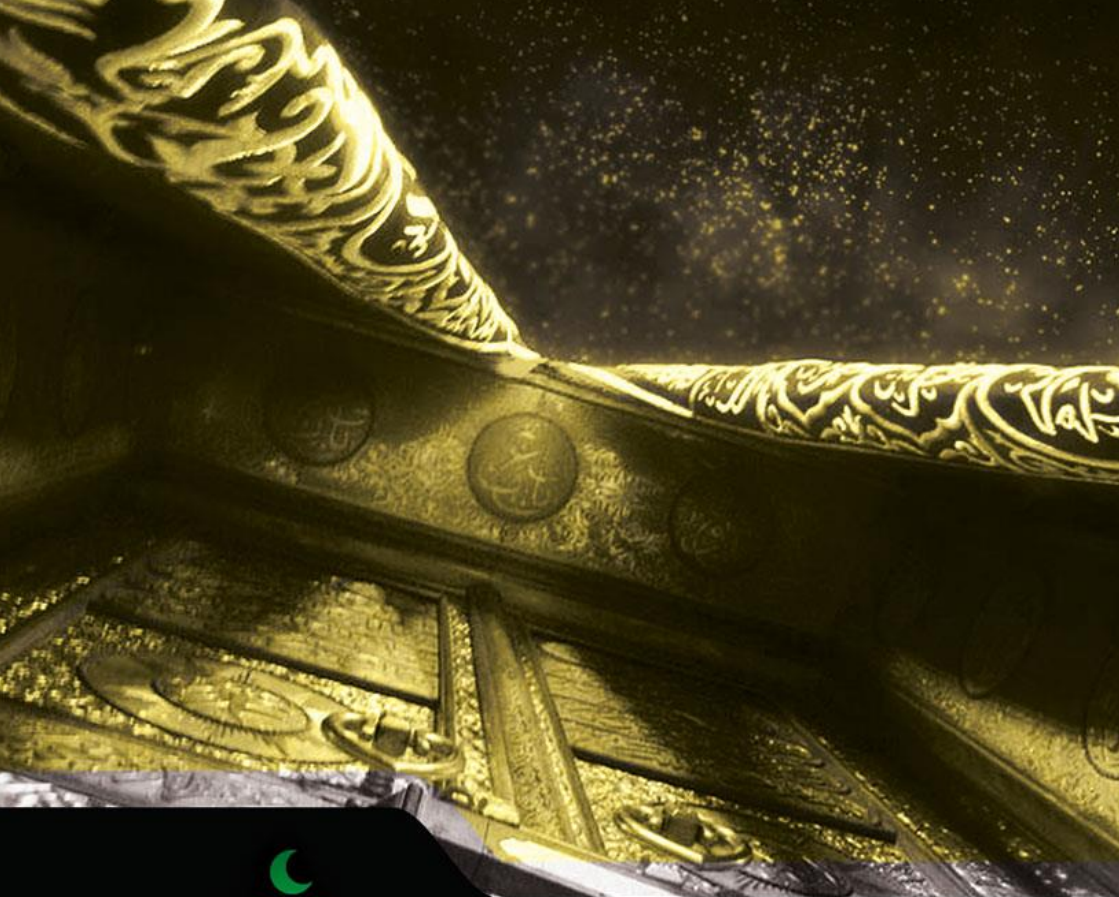
European Islamic Research Center (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Андрій Шистеров

редагування:

Вадим Дашевський

ISLAMILAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

ВСЕ, ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ПРО РИТУАЛЬНУ ЧИСТОТУ

***(Мале омовіння, протирання шкарпеток,
велике омовіння та протирання пов'язки)***

**В ім'я Аллага Ар-Рахман (Милостивого) Ар-Рахім
(Милосердного)!**

Передмова

Хвала Аллагу, Господу світів. Мир і благословення нашому Пророку Мухаммаду, його сім'ї і сподвижникам.

Чистота – красиве слово, приємне для серця та очей. Чистота – це те, чого завжди прагне досягнути кожна розумна людина. А з точки зору ісламу поняття чистота має більш широкий смисл. Чистота буває відчутною, пов'язаною із тілом, а також духовною, пов'язаною із очищенням душі від гріхів та непослуху, а також із звершенням хороших вчинків.

На всеохоплюючий смисл чистоти з точки зору ісламу вказує хадіс, який повідомив Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг). Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Скажіть, якби біля входу в дім кожного з вас була річка і він купався би в ній п'ять разів на день, чи залишився би він брудним після цього?». Вони відповіли: «Від бруду нічого не залишилося би!». Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Це схоже на п'ять молитов, через які Аллаг прощає гріхи».¹

---

¹ Муслім.

Без ритуальної чистоти не приймається молитва. Її можна досягти, зробивши водою мале омовіння (*вуду*) і усунувши малу нечистоту (*хадас асгар*), або зробивши велике омовіння (*гусль*) і усунувши велику нечистоту (*хадас акбар*). Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Аллаг не приймає молитву без очищення, і не приймає милостиню із вкраденого трофея».²

Для людини, яка зробила омовіння і звершила молитву так, як їй наказав Аллаг та Його Посланець (мир йому і благословення Аллага), це буде спокутою від малих гріхів. Іслам – це релігія чистоти як зовнішньої, так і внутрішньої. Повідомляється про суворе застереження того, хто стане нехтувати фізичною чистотою, яка є умовою прийняття деяких видів поклоніння, таких як молитва, ритуальний обхід навколо Каби (*таваф*), дотик до Корану тощо.

Повідомляється, що Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Одного разу Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага), який проходив повз дві могили, сказав: “Зараз ці двоє отримують покарання, і карають їх не за щось обтяжливе. Що стосується одного з них, то він поширював плитку, а що стосується іншого, то він не прикривався від власної сечі”».³

Пророк (мир йому і благословення Аллага) часто звертався до Аллага із одним проханням, яке свідчить про його любов до чистоти. Він (мир йому і благословення Аллага) говорив: «О Аллаг, віддали мене від гріхів моїх, як віддалив Ти схід від заходу; о Аллаг, очисти мене від гріхів, як очищають білий одяг від бруду; о Аллаг, змий гріхи мої водою, снігом і градом!».⁴

---

² Муслім, (224).

³ Аль-Бухарі, (5705).

⁴ Муслім, (598).

Всі ісламські принципи спонукають до чистоти. Повідомляється від Джабіра (хай буде вдоволений ним Аллаг), що він сказав: «Якось до нас додому прийшов в гості Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) і, побачивши там одного чоловіка зі скуйовдженим волоссям, він сказав: «Невже він не знайшов нічого, щоб розчесати своє волосся?!». І побачивши іншого чоловіка, на якому був брудний одяг, він (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Невже він не знайшов води, щоб випрати свій одяг?!»⁵

Ібн аль-Кайїм говорив: «Той, хто очищався в мирському житті, і зустрів Аллага чистим, увійде до Раю без будь-якої складності. Той, хто не очищався в мирському житті і його нечистота була невір'ям, ніколи не увійде до Раю. А той, чия нечистота була фізичною, увійде до Раю після того, як його очистить Аллаг у Вогні. Потім така людина вже ніколи не вийде із Раю».⁶

На широкий смисл значення чистоти в ісламі вказує і те, що вона згадується у Священному Корані одним словом «чистота», але, при цьому, мається на увазі низка значень. Серед смислів слова «чистота», яке згадується в Корані, наступне:

1. Чистота від гріхів.

Аллаг сказав:

Приймай пожертву з майна їхнього, щоб очистити їх і піднести цим.

(Сура "ат-Тауба", аят 103)

Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага)

---

⁵ Ахмад, (14893).

⁶ «Ігаса аль-Лягфан», (1/57).

зобов'язав виплачувати милостиню *аль-фітр*, аби очистити того, хто постував, від сказаних ним поганих слів і гидоти, а також для того, щоб нагодувати бідняків. Якщо людина віддала милостиню *аль-фітр* до звершення святкової молитви, то це їй зарахується як *закят*, а якщо після молитви, то це буде звичайною милостинєю”.⁷

2. Чистота від ідолів.

Всевишній сказав:

І Ми заповіли Ібрагіму та Ісмаїлу: «Тримайте Дім Мій у чистоті для тих, хто ходитиме навколо нього, перебуватиме у ньому та звершуватиме там земні поклони».

(Сура «аль-Бакара», аят 125)

3. Чистота в значенні звеличення і поваги.

Всевишній сказав:

Не відмовилися від невір'я ті з людей Писання й багатобожників, які не увірували, поки не прийшов до них ясний доказ – Посланець від Аллага, який читає пречисті сувої.

(Сура «аль-Бейїна», аяти 1-2)

4. Чистота – як вказівка на щось дозволене Аллагом.

Всевишній сказав:

На них буде зелений одяг із атласу й парчі; прикрашені вони будуть браслетами зі срібла, а Господь напуватиме їх чистим напоєм!

(Сура «аль-Інсан», аят 21)

---

⁷ Абу Дауд, (1609).

5. Чистота серця від лицемірства.

Всевишній сказав:

Якщо ви просите в дружин Пророка якісь речі, то просіть їх крізь завісу. Так буде чистіше для ваших та їхніх сердець.

(Сура «аль-Ахзаб», аят 53)

6. Чистота – як вказівка на непричетність і віддаленість від звершення мерзотних вчинків.

Всевишній сказав:

І сказали ангели: “О Мар’ям! Воістину, Аллаг обрав тебе і зробив пречистою. Він обрав тебе перед жінками усіх світів!”

(Сура «Аль Імран», аят 42)

7. Чистота в значенні піднесення за ступенями.

Всевишній сказав:

Перебуваючи у своїх домівках, не вбирайтеся так, як вбиралися в часи першого невігластва. Звершуйте молитву, давайте закят та коріться Аллагу та Його Посланцю. О люди дому, воістину, Аллаг бажає забрати від вас нечистоту й очистити вас!

(Сура «аль-Ахзаб», аят 33)

8. Чистота від фізичних нечистот і недоліків.

Всевишній сказав:

А тих, які увірували та чинили добрі справи, Ми введемо у сади, де течуть ріки. Вони будуть там довіку і матимуть там пречистих дружин. І Ми введемо їх у густий затінок!

(Сура "ан-Ніса", аят 57)

9. Чистота від ритуального осквернення.

Всевишній сказав:

О ви, які увірували! Коли стаєте ви на молитву, то омийте ваші обличчя й руки до ліктів, протріть голову та вимийте ноги до кісточок. А якщо ви перебуваєте в стані нечистоти, то викупайтеся. Якщо ж ви хворі, чи знаходитесь у дорозі, якщо хтось із вас справив нужду чи торкнувся жінки й не знайшов води, то омийте обличчя чистим сухим піском, обітріть ним обличчя своє і руки. Не бажає Аллаг утруднювати вас, а бажає вам очищення і завершення Своєї милості вам. Можливо, ви будете вдячні!

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

д-р Абд ар-Рахман ібн Абд аль-Карім аш-Шіха

WWW.ISLAMLAND.COM

info@islamland.com

Деякі особливості ритуальної чистоти. Мале омовіння.

- Достойнство ритуальної чистоти можна порівняти із половиною віри. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Очищення – половина віри, слова «Хвала Аллагу» /Аль-Хамду лі-Лляг/ заповнять собою Ваги, слова «Слава Аллагу і хвала Аллагу» /Субхана-ллаг ва-ль-Хамду лі-Лляг/ заповнять собою простір між небесами і землею, молитва – світло, милостиня – доказ, терпіння – сяйво, а Коран – аргумент за тебе або проти тебе. Всі люди йдуть вранці по своїх справах, і той, хто продає душу свою, або звільняє її, або губить».⁸
- Ритуальна чистота є однією з причин досягнення любові і вдоволення Аллага. Всевишній сказав:

Воістину, Аллаг любить тих, які каються, любить тих, які очищуються!

(Сура «аль-Бакара», аят 222)

На це також вказує хадіс від Абу Гурейри (хай буде вдоволений ним Аллаг), що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Цей аят був зісланий щодо жителів місцевості Куба:

Там є чоловіки, які люблять очищатися, а Аллаг любить тих, які очищаються!

(Сура "ат-Тауба", аят 108)

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Після справляння нужди, вони очищалися водою, і аят був зісланий щодо них”.⁹

---

⁸ Муслім, (223).

⁹ Ат-Тірмізі, (3100).

- Стежити за чистотою є однією з рис віруючих. Ритуальна чистота – це поклоніння, про яке не знає ніхто, крім Аллага. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Неухильно дотримуйтеся прямого шляху, хоч це й не вдасться вам повністю! І знайте, що найкращою із ваших справ є молитва, а постійно перебувати в стані ритуальної чистоти може тільки справжній віруючий». ¹⁰
- Постійне перебування в стані ритуальної чистоти є однією з причин прийняття і відповіді на благання. Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Якщо мусульманин зробить омовіння перед сном, засне в стані ритуальної чистоти, а потім прокинеться вночі і згадає Аллага і попросить Його про якесь добро мирського та вічного життя, то Аллаг обов'язково дасть йому те, про що він прохає». ¹¹
- Постійне перебування в стані ритуальної чистоти є однією з причин піднесення за ступенями. Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) звернувся до Біляля (хай буде вдоволений ним Аллаг) перед ранковою молитвою зі словами: «О Біляль, скажи мені, яка зі справ, звершених тобою в ісламі, дає тобі найбільшу надію на отримання нагороди, адже, воістину, я чув стукіт твоїх сандалій, який лунав переді мною в Раю?». На що Біляль відповів: «Ніщо зі зробленого мною не дає мені стільки надії, як те, що в який би час ночі або дня я не робив омовіння, після цього я обов'язково звершував стільки молитов, скільки міг». ¹² Також у цьому хадісі міститься вказівка на достоїнство звершення двох раятів молитви після малого омовіння.

---

¹⁰ Ібн Маджаг, (277).

¹¹ Ахмад, (17062).

¹² Аль-Бухарі, (1098).

- Звершення ритуального омовіння є спокутуванням невеликих гріхів. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Якщо мусульманин після настання часу обов'язкової молитви довершено виконає перед нею мале омовіння, а також буде довершений у своєму смиренні та в поясних поклонах, то вона стане спокутою попередніх гріхів, якщо тільки це не тяжкий гріх. І це прощення стосується малих гріхів, скоєних людиною за все життя».¹³
- За звершення ритуального омовіння Аллаг стирає гріхи і підносить людину за ступенями. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Чи не повідомити вам про те, через що Аллаг стирає гріхи і підносить за ступенями?». Вони сказали: «Звичайно, о Посланець Аллага!». Він сказав: «Це – звершення омовіння належним чином, незважаючи на неприємне, безліч кроків у напрямку до мечеті і очікування наступної молитви після попередньої, і це для вас краще, аніж охорона громадської безпеки та кордонів мусульман».¹⁴

Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Коли раб робить омовіння і ополіскує свій рот, то гріхи виходять із рота. Коли він очищає ніс, то гріхи виходять із носа. Коли він миє своє обличчя, гріхи залишають його обличчя, навіть якщо вони знаходяться під віями. Коли він миє руки, гріхи виходять навіть з-під нігтів. І коли він протирає голову, гріхи виходять з голови, поки не вийдуть із вух. Коли він миє ноги, гріхи виходять з ніг навіть, якщо вони знаходяться під нігтями ніг. Потім він відправляється до мечеті, і його молитва стає для нього додатковою винагородою”.¹⁵

---

¹³ Муслім, (228).

¹⁴ Муслім, (251).

¹⁵ Аль-Хакім, (446).

- Ритуальна чистота – одна зі складових вродженої природи людини (*фимра*). Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Десять речей є природними: підстригання вусів, відрощування бороди, використання зубочистки, промивання носа водою, підстригання нігтів, обрізання, вищипування волосся під пахвами, гоління волосся на лобку і використання води для підмивання»¹⁶.
- Про деякі достоїнства і особливості звершення омовіння йдеться в хадісі, який передав Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг), що Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) одного разу прийшов на цвинтар і сказав: «Мир вам, мешканці світу віруючих! Ми ж, якщо на те буде воля Аллага, незабаром приєднаємося до вас. Як би хотів я, аби ми побачили наших братів!» Люди запитали: «А хіба ми не є твоїми братами, о Посланець Аллага?» У відповідь він сказав: «Ви – мої сподвижники, а нашими братами є ті, хто ще не прийшов в світ цей». Вони запитали: «Як же ти впізнаєш тих членів твоєї громади, які ще не прийшли в світ цей, о Посланець Аллага?» Він сказав: «Скажіть мені, якщо у людини є коні із білими зірочками на лобі і білими кільцями на ногах, які знаходяться серед коней темної масті, хіба не впізнає він своїх коней?» Вони сказали: «Звичайно впізнає, о Посланець Аллага!». Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Ось і вони прийдуть, сяючи білими зірочками на лобі і білими кільцями на руках і ногах, а я вже буду приймати їх біля моєї водойми в Раю. Але будуть і ті, яких виганятимуть від неї, як відганяють заблукалого верблюда. Я покличу їх: «Йдіть сюди!» І буде

---

¹⁶ Муслім, (261).

сказано: «Вони спотворили релігію після тебе». Я тоді скажу: «Геть! Геть!».¹⁷

- Постійне перебування в стані ритуальної і фізичної чистоти є одним із способів захисту від хвороб. З давніх-давен казали, що профілактика краща, аніж лікування.

Далі в цій невеликій книзі йтиметься про те, як досягти фізичної та ритуальної чистоти. Прошу Аллага, щоб ця праця була щирою заради Його Лица і корисною для всіх.

---

¹⁷ Муслім, (249).

Очищення від відчутних нечистот

Наявність ритуальної чистоти є однією з умов дійсності молитви, як обов'язкової, так і бажаної. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Аллаг не приймає молитву без очищення, і не приймає милостиню із вкраденого трофея».¹⁸

Після того, як людина справила свою фізіологічну потребу і перед тим, як зробити омовіння, вона має очиститися від нечистот, які вийшли у неї із переднього або заднього проходу. Очиститися можна водою або камінням, а також будь-якими іншими предметами, здатними очистити від нечистот. Або і тим, і іншим. Якщо людина хоче обмежитися лише одним з вищезгаданих способів очищення, то бажано зробити це водою, тому що вода краще видаляє нечистоти. У хадісі, який передав аль-Мікдад (хай буде вдоволений ним Аллаг), говориться, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) промивав водою свій статевий орган, а потім робив мале омовіння.

Мусульманину слід уникати всіх видів нечистот. Особливе застереження стосується того, хто не оберігає себе від сечі. Повідомляється, що Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Одного разу Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага), який проходив повз дві могили, сказав: “Зараз ці двоє отримують покарання, і карають їх не за щось обтяжливе. Що стосується одного з них, то він поширював плітки, а що стосується іншого, то він не прикривався від власної сечі». Потім він узяв голу пальмову гілку, розламав її на дві частини і встромив кожну з них у їх могили. Його запитали: «О Посланець Аллага, навіщо ти це зробив?» – на що він відповів:

---

¹⁸ Муслім, (224).

“Можливо, це буде полегшувати їх страждання, поки гілки не засохнуть”». ¹⁹

---

¹⁹ Аль-Бухарі, (1295).

Усунення нечистот водою, камінням або іншими предметами

- Усунення калу або сечі, які залишилися після справляння людиною її природної потреби на передньому або задньому проході водою, арабською називається «істінджá».
- Усунення калу або сечі, які залишилися після справляння людиною її природної потреби на передньому або задньому проході камінням (або іншими предметами, такими як туалетний папір, серветки тощо²⁰), арабською називається «істіджмáр».

Істіджмáр слід робити мінімум трьома чистими каміннями, які усунуть нечистоти із переднього або заднього проходу. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Коли хтось з вас виходить справити потребу, то нехай бере із собою три камінчика, якими він очистить себе, адже їх буде достатньо».²¹

Людина може використовувати більше трьох камінчиків (шматків паперу, серветок тощо), поки не буде впевнена, що усунула нечистоти повністю. Бажано використовувати непарну кількість камінчиків, тому що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Якщо хтось із вас буде очищатися камінчиками від нечистот, то хай робить це непарною кількістю камінчиків».²²

Не можна очищатися водою або камінчиками, використовуючи при цьому праву руку. Пророк (мир йому і благословення Аллага) заборонив це. Повідомляється, що Абд ар-Рахман ібн Зейд (хай буде вдоволений ним Аллаг)

---

²⁰ За умови, що на них не написано ім'я Аллага.

²¹ Ан-Насаї, (44).

²² Муслім, (239).

сказав: «Сальману аль-Фарісі сказали: “Ваш Пророк (мир йому і благословення Аллага) навчив вас усьому, і навіть як справляти нужду?” Сальман сказав: “Так. Він заборонив нам повертатися в бік Киблі при випорожненні і сечовипусканні, підмиватися правою рукою, використовувати для очищення після випорожнення менше трьох камінчиків, очищатися гноєм або кістками”». ²³

---

²³ Муслім, (262).

Мале омовіння

Мале омовіння (арабською «*вуду*») – це промивання водою певних частин тіла – обличчя, зап'ястя до ліктів, голови та ніг. Після звершення малого омовіння людина перебуває в стані ритуальної чистоти, яка є умовою дійсності і прийняття молитви як обов'язкової, так і бажаної.

Види поклоніння, умовою яких є наявність ритуальної чистоти

- **Звершення молитви.**

Перед звершенням будь-якої молитви як обов'язкової, так і бажаної, необхідно зробити омовіння. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Аллаг не приймає молитву без очищення, і не приймає милостиню із вкраденого трофея».²⁴

- **Ритуальний обхід навколо Каби (*таваф*).**

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Ритуальний обхід навколо Каби – це молитва, в якій Аллаг дозволив розмовляти. Отже, хай той, хто буде розмовляти під час звершення ритуального обходу, говорить тільки хороше».²⁵

- **Доторкання до Корану.**

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Корану може торкатися лише людина в стані ритуальної чистоти».²⁶

---

²⁴ Муслім, (224).

²⁵ Ібн Хіббан, (3846).

²⁶ Аль-Байгаки, (414).

Максимально повноцінна форма звершення малого омовіння

- **Намір.**

Намір – це вчинок серця, його не потрібно вимовляти язиком. Під наміром мається на увазі бажання зробити той чи інший вчинок. Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) ніколи не вимовляв намір вголос: ні під час омовіння, ні перед звершенням молитви, ні при звершенні інших видів поклоніння. Аллаг краще за всіх знає, що знаходиться в серцях людей. Доказом обов’язковості наміру є хадіс, в якому сказано: «Воістину, всі справи оцінюються лише згідно з намірами і, воістину, кожна людина отримає тільки те, що мала намір зробити. Той, хто переселився заради Аллага і Посланця Його, переселився до Аллага і Посланця Його. А той, хто переселився заради чогось мирського або заради жінки, із якою він хотів одружитися, переселився лише до того, заради чого він переселявся».²⁷

- **Згадування імені Аллага.**

Перед початком омовіння слід згадати ім’я Аллага, сказавши: “Бісмільляг” (В ім’я Аллага). Доказом цього є хадіс від Абу Гурейри (хай буде вдоволений ним Аллаг), що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Немає омовіння у того, хто не згадав ім’я Аллага”.²⁸

- **Миття рук тричі.**

На початку звершення омовіння слід помити руки тричі. У хадісі, який передав Аус ас-Сакафі (хай буде вдоволений ним Аллаг), йдеться: “Я бачив, як Посланець Аллага (мир

---

²⁷ Аль-Бухарі, (6311).

²⁸ Ад-Дарімі, (691).

йому і благословення Аллага), коли здійснював омовіння, омив руки тричі”.²⁹

- **Промивання рота та носа тричі.**

Промити рот та ніс бажано, зачерпуючи воду однією пригорщею правої руки відразу для рота і носа, а висякатися слід лівою рукою. Доказом цього є хадіс, який повідомив Абд Хайр аль-Гамадані (хай буде вдоволений ним Аллаг): «Одного разу Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) звершив ранкову молитву і потім прибув до Рахби, де попросив води. Один хлопчик приніс для нього посудину із водою та тазик». Він взяв цю посудину правою рукою і, виливши із неї воду на ліву руку, помив свої руки тричі. Потім, зануривши праву руку до посудини і набравши води, він прополоскав тричі рот і також тричі висякався, прочищаючи ніс».³⁰

- **Вмивання обличчя тричі.**

Промити обличчя – означає, щоб вода протікала по ньому. Межі обличчя: заввишки – від найвищого місця, де зазвичай росте волосся на лобі, і до кінчика підборіддя; завширшки – від мочки одного вуха до мочки іншого. Доказом є слова Аллага:

О ви, які увірували! Коли стаєте ви на молитву, то омийте ваші обличчя й руки до ліктів, протріть голову.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

- **Миття рук до ліктів тричі.**

Починаючи від кінчиків пальців рук і закінчуючи ліктьовими суглобами включно. Спочатку слід помити праву, а потім ліву руку. Пророк (мир йому і

---

²⁹ Ахмад, (16225).

³⁰ Ахмад.

благословення Аллага) сказав: «Починайте справа, коли ви одягаєте одяг і коли робите омовіння».³¹

Якщо у людини на руці є печатка або годинник, то під час омовіння їх слід прокрутити, аби під ними протекла вода, тому що Аллаг сказав:

О ви, які увірували! Коли стаєте ви на молитву, то омийте ваші обличчя й руки до ліктів, протріть голову та вимийте ноги до кісточок.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

Також на це вказує хадіс, який повідомив Нуе'їм ібн Абд Аллаг аль-Муджмір, який сказав: «Я бачив, як Абу Гурейра, здійснивши мале омовіння, умив обличчя якнайкраще, потім промив свою праву руку, дійшовши аж вище ліктя, промив ліву руку, також дійшовши аж вище ліктя. Потім він протер свою голову і промив спочатку праву ногу аж вище кісточок, а потім ліву ногу, промивши також вище кісточок. Потім він сказав: «Я бачив, як Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) здійснював мале омовіння саме так. Він сказав: «У День воскресіння ви буде сяяти білими зірочками на лобі і білими кільцями на руках і ногах через те, що ретельно робили омовіння». Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) додав: «Тож нехай той, хто з вас зможе збільшити свою зірку і кільця, зробить це».³²

- **Протирання голови один раз.**

Голову слід протерти вологими руками тільки один раз, провівши по ній від початку голови до потилиці, а потім у зворотному напрямку. На це вказує хадіс, який повідомив Абд Аллаг ібн Зейд (хай буде вдоволений ним Аллаг), що

---

³¹ Ібн Хіббан, (1090).

³² Муслім, (246).

Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) протер голову руками, почавши з передньої частини голови поки не досяг потилиці. Потім він провів ними у зворотному напрямку, поки не досяг того місця, звідки почав.³³

- **Протирання вух один раз.**

Вуха слід протерти один раз, засунувши вказівні пальці в раковини вух і протерши задню частину вух великими пальцями рук. На це вказує хадіс, який передала ар-Рубей'а бінт Муаввіз ібн Аффа (хай буде вдоволений нею Аллаг). Вона сказала: «Я бачила, як Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) здійснював омовіння». Далі вона сказала: «І він протер свою голову як спереду, так і ззаду, а скроні і вуха протер один раз».³⁴

Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллаг), описуючи, як Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) робив мале омовіння, сказав: “Потім він протер голову і вуха, засунувши вказівні пальці в раковини вух і протерши задню частину вух великими пальцями рук. Таким чином він протер як зовнішню, так і внутрішню частину вух”.³⁵

Також це підтверджує хадіс, який повідомив Абд Аллаг ібн Амр (хай буде вдоволений ним Аллаг). Він сказав: “Одного разу ми поверталися з подорожі разом із Посланцем Аллага (мир йому і благословення Аллага) з Мекки до Медіни. Коли ми зупинилися в місці, де була вода, то люди почали швидко готуватися до звершення молитви аль-Аср, наспіх звершуючи омовіння. Коли вони очікували Пророка (мир йому і благословення Аллага), то ми звернули увагу, що у декого з них ноги були недостатньо добре промиті і

---

³³ Ібн Маджаг. Достовірний хадіс.

³⁴ Ат-Тірмізі. Достовірний хадіс.

³⁵ Ібн Хіббан.

на них залишилися непромиті ділянки. Тоді Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Горе п’яткам від покарання Вогню! Здійснюйте омовіння належним чином!”³⁶

- **Миття ніг тричі.**

Ноги слід мити від кінчиків пальців до кісточок включно. Починати потрібно з правої ноги, а закінчувати – лівою.

- **Дотримання послідовності при здійсненні омовіння.**

Необхідно дотримуватися послідовності при омиванні частин тіла – так, як нам це наказав робити Аллаг. Не можна порушувати послідовність. Всевишній сказав:

О ви, які увірували! Коли стаєте ви на молитву, то омийте ваші обличчя й руки до ліктів, протріть голову та вимийте ноги до кісточок.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) завжди дотримувався послідовності при звершенні омовіння.

- **Безперервність при звершенні омовіння.**

Безперервність при здійсненні омовіння – коли починаєш мити наступну частину тіла, то попередньо омила частина тіла не повинна висохнути. Деякі сподвижники розповідали, що одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) побачив чоловіка, на зовнішній частині стопи якого залишилося сухе, непромите водою місце розміром із диргем. Тоді Пророк (мир йому і

---

³⁶ Муслім.

благословення Аллага) наказав йому знову зробити мале омовіння і звершити молитву.³⁷

Мінімально достатня форма звершення малого омовіння

- Намір, який не потрібно вимовляти вголос.
- Згадування імені Аллага. Перед тим, як почати омовіння, необхідно вимовити: “Бісмільяг” (В ім’я Аллага).
- Прополоскати рот і ніс один раз.
- Вмити обличчя один раз.
- Промити руки до ліктів один раз.
- Протерти голову разом із вухами один раз.
- Промити ноги до кісточок один раз.
- Дотримуватись послідовності і безперервності.

Деякі бажані дії при звершенні малого омовіння

- **Використання зубочистки (*сіва́к*).**

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якби я не боявся обтяжити членів своєї громади, то наказав би їм при кожному омовінні використовувати зубочистку (*сіва́к*) і відклав би звершення нічної молитви до середини ночі”.³⁸

- **Прочісування бороди.**

Анас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: “Коли Пророк (мир йому і благословення Аллага) здійснював мале омовіння, він брав жменю води і мочив бороду, а потім ретельно прочісував її. Також Пророк (мир йому і

---

³⁷ Ахмад.

³⁸ Аль-Хакім, Ахмад (516).

благословення Аллага) говорив: “Так мені наказав робити мій Господь”.³⁹

- **Розтирання води по промитим частинам тіла.**

Абд Аллаг ібн Зейд (хай буде вдоволений ним Аллаг) говорив: “Я бачив як Пророк (мир йому і благословення Аллага), здійснюючи мале омовіння, розтирав воду по своїх руках”.⁴⁰

- **Промивання більшої, ніж необхідно, частини тіла.**

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «У День воскресіння ви будете сьяти білими зірочками на лобі і білими кільцями на руках і ногах через те, що ретельно робили омовіння». Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) додав: «Тож нехай той з вас, хто зможе збільшити свою зірку і кільця, зробить це». ⁴¹

- **Ретельне протирання області між пальцями.**

Ібн Аббас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Коли ти робитимеш мале омовіння, то ретельно протирай між пальцями рук і ніг”.⁴²

- **Ретельне промивання носа, якщо людина не постує.**

На це вказує хадіс, який повідомив Лакит ібн Сабара (хай буде вдоволений ним Аллаг) від свого батька, що він сказав: “О Посланець Аллага, повідом мені про те, як здійснюється мале омовіння?” Тоді він (мир йому і

---

³⁹ Абу Дауд, (145).

⁴⁰ Ібн Хіббан, (1083).

⁴¹ Муслім, (246).

⁴² Аль-Хакім, (648).

благословення Аллага) сказав: “Роби омовіння належним чином, промивай місця між пальцями і ретельно промивай ніс, якщо тільки ти не постуєш”.⁴³

- **Не виявляти надмірності у використанні води.**

Абд Аллаг ібн Амр (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: “Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) проходив повз Сада, який здійснював омовіння”. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Що це, о Саде, за надмірність?» Тоді Сад запитав: «А хіба в омовінні може бути надмірність?» Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Так, навіть якщо ти будеш перебувати біля річки!».⁴⁴

Прикладом для наслідування для нас є Пророк (мир йому і благословення Аллага). Абу Бакр (хай буде вдоволений ним Аллаг) розповідав, що Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) використовував для великого омовіння один са’⁴⁵ води, а для малого – один мудд⁴⁶ води.⁴⁷

- **Звернення до Аллага із благанням після завершення омовіння.**

Умар (хай буде вдоволений ним Аллаг) повідомив, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якщо хтось із вас зробить омовіння якнайкраще, а потім скаже: «Я свідчу, що немає божества, гідного поклоніння, крім Аллага, у Якого немає рівних, і я свідчу, що Мухаммад – Його раб і посланець. О Аллаг, зроби мене з-посеред тих,

---

⁴³ Ібн Хузейма, (150).

⁴⁴ Ахмад.

⁴⁵ Приблизно чотири пригорщі, кожна з яких складається з води, яку можна набрати в дві долоні.

⁴⁶ Приблизно одна пригорща, яку можна набрати в дві долоні.

⁴⁷ Ат-Тірмізі, (55).

хто кається і зроби мене з-посеред тих, хто очищається», - то для нього відкриються ворота Раю і він зайде до нього через ті ворота, які побажає». ⁴⁸

- **Звершення двох бажаних ракятів молитви після омовіння.**

Укба ібн Амір (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Якщо хтось з-посеред мусульман зробить омовіння якнайкраще, після чого виконає два ракяти молитви, виконуючи їх з глибокою щирістю своєї душі і ества, той неодмінно заслуговує на Рай». ⁴⁹

Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «О Біляль, скажи мені, яка зі справ, звершених тобою в ісламі, дає тобі найбільшу надію на отримання нагороди, адже, воістину, я чув стукіт твоїх сандалій, що лунав переді мною в Раю?» На що Біляль відповів: «Ніщо зі зробленого мною не дає мені стільки надії, як те, що в яку б годину ночі чи дня я не робив омовіння, після цього я обов'язково звершував стільки молитов, скільки міг». ⁵⁰ Також у цьому хадісі міститься вказівка на достоїнство звершення двох ракятів молитви після звершення малого омовіння.

Те, що порушує стан ритуальної чистоти

- **Все, що виходить з переднього або заднього проходу.**

Наприклад, сеча або кал. Всевишній в Корані сказав:

---

⁴⁸ Ат-Тірмізі, (55).

⁴⁹ Муслім, (234).

⁵⁰ Аль-Бухарі, (1098).

Якщо ж ви хворі, або подорожуєте, або хтось із вас повернувся з вбиральні чи торкався жінок, а після цього ви не знайшли води, то здійсніть омовіння чистою, сухою землею — обітріть нею своє обличчя та руки.

(Сура "ан-Ніса", аят 43)

- **Вихід газів.**

Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: "Аллаг не прийме молитву людини, яка перебуває в стані ритуальної нечистоти, поки та не зробить омовіння". Тоді один чоловік із Хадрамаута запитав у Абу Гурейри (хай буде вдоволений ним Аллаг): "Що ж таке стан ритуальної нечистоти, о Абу Гурейра?" Він відповів: "Тихе або гучне випускання газів".⁵¹

- **Вихід рідини із сечовипускального каналу.**

Рідина під назвою *мазії* виходить зі статевого органу внаслідок статевого збудження, а рідина під назвою *вадії* виходить зі статевого органу внаслідок хвороби. Доказом, що це порушує омовіння, є хадіс, який передав Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг). Він сказав: "Зазвичай у мене виділялася рідина, і одного разу я попрохав аль-Мікдада запитати про це у Пророка (мир йому і благословення Аллага). Аль-Мікдад запитав його, і Пророк (мир йому і благословення Аллага) відповів: "У цьому випадку слід зробити мале омовіння".⁵²

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Що ж стосується сім'явипорскування, то після нього необхідно

---

⁵¹ Аль-Бухарі, (135).

⁵² Аль-Бухарі, (266).

зробити велике омовіння, а після виходу *мазій* – мале омовіння». ⁵³

- **Кровотеча у жінок, причиною якої є хвороба.**

У жінок бувають місячні кровотечі, які не стосуються даного питання. Тут мова йде про кровотечі, які відбуваються у жінок через хворобу. Коли у Фатими бінт Абу Хубейш (хай буде вдоволений нею Аллаг) були кровотечі через хворобу, то Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав їй: “Кров місячних – темна. Якщо у тебе саме такі кровотечі, то утримайся від звершення молитви. Якщо ж у тебе інші кровотечі, то зроби омовіння і молися”. ⁵⁴

- **Глибокий сон.**

Глибокий сон, під час якого людина не усвідомлює, що відбувається навколо. Повідомляється, що Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: “Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Поки людина знаходиться у свідомості, вона може контролювати вихід газів. А той, хто заснув, нехай зробить омовіння”. ⁵⁵

Також доказом цього є хадіс, який передав Сафван ібн Ассаль аль-Мурадї, в якому йдеться про протирання шкарпеток при здійсненні малого омовіння: “Якщо ми знаходилися в дорозі, Пророк (мир йому і благословення Аллага) говорив нам, що протягом трьох діб нам слід знімати шкарпетки тільки в разі великого осквернення і не слід робити цього після задоволення природних потреб або сну”. ⁵⁶

---

⁵³ Ахмад.

⁵⁴ Ібн Хіббан, (1348).

⁵⁵ Абу Дауд, (203).

⁵⁶ Ат-Тірмізі.

Якщо ж людина задрімала, а не заснула, то це не порушує її омовіння. Повідомляється, що Анас (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Бувало так, що сподвижники Посланця Аллага (мир йому і благословення Аллага) іноді відкладали звершення останньої вечірньої молитви настільки, що вони починали кивати головами і після чого звершували її, не здійснюючи омовіння знову». ⁵⁷

- **Втрата свідомості або розуму.**

Втрата свідомості або розуму внаслідок божевілля, епілепсії, непритомності або сп'яніння. Розум є умовою покладання на людину обов'язків (*такліф*). Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг) сказала: “Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Не записуються справи трьох людей: дитини, поки вона не досягне повноліття; божевільного, поки до нього не повернеться розум; і сплячого, поки він не прокинеться”. ⁵⁸

- **Дотик до статевого органу без будь-якої перешкоди.**

Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Нехай знову зробить омовіння той, хто доторкнувся до свого статевого органу”. ⁵⁹

Також Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якщо хтось із вас доторкнеться рукою до свого статевого органу, і при цьому між ним і рукою не буде перешкоди, то він зобов'язаний знову зробити омовіння”. ⁶⁰

---

⁵⁷ Абу Дауд, (203).

⁵⁸ Ібн Хіббан, (142).

⁵⁹ Абу Дауд.

⁶⁰ “Сахіх аль-Джамі”.

Деякі вчені сказали, що дотик до свого статевого органу порушує омовіння тільки в разі, якщо це сталося із пристрастю. В якості доказу вони приводять хадіс, що один чоловік запитав Посланця Аллага (мир йому і благословення Аллага) про те, чи потрібно знову здійснювати омовіння тому, хто доторкнувся до свого статевого органу? На що Пророк (мир йому і благословення Аллага) відповів: «Ні, тому що це – частина його тіла». ⁶¹

Одного разу шейха Ібн Усейміна (хай помилує його Аллаг) запитали, чи потрібно жінці, яка підмила власну дитину, знову робити омовіння? Шейх відповів: «Якщо жінка підмила свою дитину, при цьому, доторкнувшись до її статевого органу, то їй не потрібно знову здійснювати мале омовіння. Їй лише треба помити руки від нечистот, які могли на них залишитися. Тому що дотик до статевого органу без пристрасті не порушує омовіння. Загальновідомо, що жінці, яка підмиває своїх дітей, не спадає на думку відчувати через це якусь пристрасть». ⁶²

Серед вчених існують розбіжності, чи порушують ці дії стан ритуальної чистоти?

- Все, що виходить з тіла як, наприклад, кров або блювота.
- Дотик до жінки.
- Омивання небіжчика.

У вищезазначених випадках рекомендується зробити мале омовіння, щоб вийти із розбіжностей.

---

⁶¹ Ібн Хіббан.

⁶² “Маджму Фатава Ібн Усеймін”, (11/203).

- Виникає інше питання: а якщо людина сумнівається, чи перебуває вона у стані ритуальної чистоти, чи ні?

Сумнів не порушує омовіння чи-то під час звершення молитви, чи поза нею. Омовіння вважається непорушеним, поки людина не буде впевнена, що порушила його. Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) повідомив, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якщо хтось із вас відчує щось в животі і буде сумніватися, чи вийшло із нього щось, чи ні, то нехай не йде з мечеті, поки не почує звук або не відчує запах”.⁶³

У цьому хадісі йдеться про переконаність в тому, що з людини, все-таки, щось вийшло. Подібне правило діє у разі, якщо людина первісно була переконана в наявності ритуальної чистоти. Якщо ж вона була переконана у її відсутності, то, в такому випадку, вона зобов’язана зробити омовіння.

Ситуації, за яких бажано звершити мале омовіння

- **Перед сном.**

Аль-Бара ібн Азіб (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Коли захочеш лягти спати, зроби таке саме омовіння, яке робиш ти перед молитвою, ляж на правий бік і скажи: “О Аллаг, я віддався Тобі, і доручив Тобі справу свою, і на Тебе поклався через прагнення до Тебе і зі страху перед Тобою. Немає притулку і немає порятунку від Тебе, крім звернення до Тебе! О Аллаг, увірував я в Твоє Святе Писання, яке Ти зіслав, і в Твого пророка, якого Ти відправив”. І якщо ти помреш цієї ночі, то помреш в притаманному тобі від народження стані (*фітра*), а тому

---

⁶³ Муслім.

нехай ці слова будуть останнім, що ти вимовиш в кінці кожного дня».

Аль-Бара ібн Азіб (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: «Я почав повторювати ці слова перед Пророком (мир йому і благословення Аллага), а після слів «О Аллаг, увірував я в Твоє Святе Писання, яке Ти зіслав», сказав: «...і в Твого посланця». Але Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Ні, кажи: “...і в Твого пророка, якого відправив”».⁶⁴

- **Людині в стані великого статевого осквернення (джунуб).**

Якщо людина в стані великого статевого осквернення (джунуб) хоче поїсти, попити або лягти спати, то їй рекомендується зробити мале омовіння. Доказом цього є хадіс, який повідомив Аммар ібн Ясір (хай буде вдоволений ним Аллаг): «Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) дозволив людині, яка перебуває в стані великого осквернення, якщо вона хоче поїсти, попити або лягти спати, зробити тільки мале омовіння, яке вона зазвичай робить перед молитвою».⁶⁵

Так само якщо людина, яка перебуває в стані великого осквернення, бажає знову вступити в статевий зв'язок, то їй бажано зробити мале омовіння. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Якщо хтось із вас мав інтимні стосунки зі своєю дружиною і бажає повторити їх, то нехай перед цим зробить мале омовіння».⁶⁶

- **Перед звершенням обов'язкового або бажаного великого омовіння (гусль).**

---

⁶⁴ Аль-Бухарі, (5952).

⁶⁵ Ат-Тірмізі, (613).

⁶⁶ Муслім, (308).

Доказом цього є хадіс, який повідомила Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг): «Коли Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) купався після статевого осквернення, то він починав з миття рук. Потім він наливав воду правою рукою на ліву, потім обмивав свої статеві органи, після чого здійснював таке саме омовіння, яке робив для молитви». ⁶⁷

- **Оновлювати мале омовіння перед звершенням кожної молитви.**

Доказом цього є слова Пророка (мир йому і благословення Аллага): “Якби я не боявся обтяжити членів своєї громади, то звелів би їм здійснювати мале омовіння перед кожною молитвою, а при кожному омовінні використовувати зубочистку (*сівак*)”. ⁶⁸

Деякі помилки при звершенні малого омовіння

- **Вимовляння наміру вголос перед звершенням омовіння.**

Ібн аль-Кайїм сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллага) ніколи не вимовляв вголос намір ані перед звершенням малого омовіння, ані перед звершенням молитви. Так ніхто не робив із сподвижників. Щодо цього немає ані достовірних, ані навіть слабких повідомлень”.

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія сказав: “Намір зробити мале омовіння, велике омовіння, молитву, виплатити закят, спокутувати щось або звершити інші види поклоніння не потрібно вимовляти язиком. Щодо цього однастайні всі великі вчені ісламу. Більш того, без жодних розбіжностей

---

⁶⁷ Муслім, (316).

⁶⁸ “Сахіх аль-Джами”.

між вченими, місцем наміру є серце. І якщо людина скаже своїм язиком не те, що мала намір в серці, то зарахується лише те, що вона намірилася, а не те, що вона вимовила”.⁶⁹

- **Звернення до Аллага з благанням перед початком омовіння.**

Деякі люди перед тим, як обмити свою праву руку, вимовляють: “О Аллаг, даруй мені отримати книгу моїх справ у праву руку”. При обмиванні обличчя кажуть: “О Аллаг, зроби моє обличчя світлим в той день, коли побіліють обличчя віруючих”. Ібн аль-Кайїм сказав: “Достовірно не відомо, щоб Пророк (мир йому і благословення Аллага) вимовляв якісь благання при звершенні малого омовіння, крім згадування імені Аллага. Будь-який хадіс, в якому йдеться, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) нібито вимовляв ті чи інші згадування Аллага під час звершення малого омовіння, є недостовірними. Пророк (мир йому і благословення Аллага) не говорив цього і не навчав цьому свою громаду. Достовірно відомо, що на початку омовіння Пророк (мир йому і благословення Аллага) вимовляв: “В ім’я Аллага”, - а після завершення омовіння вимовляв: “Я свідчу, що немає божества, гідного поклоніння, крім Аллага, у Якого немає рівних, і я свідчу, що Мухаммад – Його раб і посланець. О Аллаг, зроби мене з-посеред тих, хто кається і зроби мене з-посеред тих, хто очищається”.

- **Протирання шиї після протирання голови.**

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія сказав: “Достовірно невідомо, щоб Пророк (мир йому і благословення Аллага) протирав свою шию при здійсненні малого омовіння. Навпаки, в жодному достовірному хадісі, в якому описується як

---

⁶⁹ “Аль-Фатава аль-Кубра”, Ібн Таймія, “Книга очищення”, с. 213.

Пророк (мир йому і благословення Аллага) звершував мале омовіння, не згадується, що він протирав шию. Саме тому більшість вчених не вважає протирання шиї бажаним. Ті ж вчені, які вважають цю дію бажаною, спираються на повідомлення від Абу Гурейри (хай буде вдоволений ним Аллаг) і на слабкий хадіс, хоча на такі повідомлення не можна орієнтуватись в питаннях поклоніння. Також це суперечить тому, що повідомляється в достовірних хадісах. Більш того, за одностайною думкою вчених, омовіння людини, яка не протерла шию, є дійсним”.⁷⁰

- **Недостатньо ретельне промивання частин тіла.**

Деякі сподвижники розповідали, що одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) побачив чоловіка, на зовнішній частині стопи якого залишилося сухе, непромите водою місце розміром із диргем. Тоді Пророк (мир йому і благословення Аллага) наказав йому знову зробити мале омовіння і звершити молитву.⁷¹

- **Звершення омовіння перш, ніж з попереднім омовінням була виконана молитва.**

Шейх аль-Іслам Ібн Таймія сказав: “Вчені-правознавці розбігаються у думках: чи бажано людині, яка вже зробила молитву, оновити омовіння перед звершенням наступної молитви? Що ж стосується людини, яка зробила мале омовіння і ще не звершила після цього жодної молитви, то немає розбіжностей в тому, що такій людині не є бажаним знову здійснювати мале омовіння. Більш того, такі дії є нововведенням, яке суперечить Сунні Пророка (мир йому і благословення Аллага). Такою є позиція мусульман в

---

⁷⁰ “Аль-Фатава аль-Кубра”, Ібн Таймія, “Книга очищення”, с. 280.

⁷¹ Ахмад.

часи Пророка (мир йому і благословення Аллага), після його смерті і аж до наших днів”.

- **Промивання частин тіла більше трьох разів.**

Це суперечить приписам Пророка (мир йому і благословення Аллага), який сказав: “Хто внесе до цієї нашої справи те, що не має до неї відношення, то воно буде відкинуте”.⁷²

- **Якщо під час звершення малого омовіння на деяких людей потрапляють нечистоти, то вони починають знову здійснювати омовіння, а не просто очищати цю частину тіла від нечистот.**

Це є неправильним. У такому випадку людина має просто промити те місце, на яке потрапили нечистоти, і її омовіння не порушується. Адже не сталося нічого, що б могло його порушити.

- **Деякі люди не повністю промивають обличчя.**

Особливо це стосується частин обличчя біля вух. Обов’язково треба промити обличчя повністю, до якого належить частина обличчя між щелепою і вухами.

- **Деякі жінки не знімають лак із нігтів перед тим, як зробити мале омовіння.**

Лак або ж манікюр перешкоджають потраплянню води на нігті. Якщо жінка зробила омовіння, маючи на нігтях або частинах тіла те, що перешкоджає потраплянню води, то омовіння і молитва такої жінки є недійсними. Вона має знову звершити молитву. Це стосується всіх людей, які зробили омовіння, маючи на частинах тіла речовини, які

---

⁷² Аль-Бухарі, (2550).

перешкоджали потраплянню на них води. Якщо у людини не було шариатських причини на це.

- **Деякі люди переконані, що перед кожним омовінням необхідно помити статевий орган.**

Це не правильно, тому що мити статевий орган або задній прохід необхідно тільки в разі, якщо з людини вийшла сеча або кал. Якщо ж з неї вийшли гази або вона заснула, то мити свій статевий орган не обов'язково. У такому випадку людина просто звершує мале омовіння.

Деякі відповіді на запитання щодо малого омовіння

Питання: Чи є молитва недійсною, якщо людина зробила мале омовіння і почала звершувати молитву, але відчула, що зі статевого органу вийшла крапля сечі?

Відповідь: Якщо людина лише відчула щось, то це не порушує омовіння і не можна переривати свою обов'язкову молитву, ґрунтуючись на припущенні. Достовірно відомо, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав одному чоловіку, якому здалося, що під час його молитви у нього порушилося омовіння: «Нехай не йде з мечеті, поки не почує звук або не відчує запах».⁷³

Якщо ж людина впевнена, що зі статевого органу вийшла крапля сечі, то, в такому випадку, омовіння порушено і вона має помити свій орган. Винятком є випадок, коли людина хвора на нетримання сечі – якщо під час молитви з неї вийшла крапля сечі, то це не порушує її молитву.⁷⁴

---

⁷³ Муслім.

⁷⁴ “Аль-Фатава аль-Кубра”, Ібн Таймія, “Книга очищення”, с. 281.

Питання: Чоловік поцілував свою дружину або обійняв її, в результаті чого у нього вийшла *мазій*⁷⁵. Чи потрібно йому знову робити мале омовіння?

Відповідь: В такому випадку чоловік повинен зробити тільки мале омовіння і нічого більше, при цьому він має омити свій статевий орган і яєчка.⁷⁶

Питання: У чоловіка постійно сочиться гній зі статевого органу. Враховуючи цю обставину, чи є дійсною його молитва?

Відповідь: Такій людині не можна переривати свою молитву, навпаки, враховуючи обставини, її молитва є дійсною. Якщо виділення нечистоти не переривається на період часу, за який можна зробити омовіння і молитву, то така людина молиться по змозі. Але він має покласти щось, що перешкоджатиме поширенню нечистот.⁷⁷

Питання: Чи замінює звершення великого омовіння мале омовіння?

Відповідь: Людині, яка зобов'язана зробити велике омовіння, спочатку бажано зробити мале омовіння. Вона здійснює повноцінне мале омовіння, а тільки потім робить велике омовіння, при цьому намагаючись не торкатися свого статевого органу, аби не порушити мале омовіння. Якщо людина зробила велике омовіння таким чином, то цього буде достатньо і вона не зобов'язана робити мале омовіння знову. Якщо ж людина зробила велике омовіння і при цьому послідовно омивала ті частини тіла, які необхідно обмити при малому омовінні, то цього їй також

---

⁷⁵ Рідина, яка виходить зі статевого органу внаслідок статевого збудження.

⁷⁶ “Аль-Фатава аль-Кубра”, Ібн Таймія, “Книга очищення”, с. 294.

⁷⁷ “Аль-Фатава аль-Кубра”, Ібн Таймія, “Книга очищення”, с. 310.

буде достатньо і вона не зобов'язана робити мале омовіння.⁷⁸

---

⁷⁸ “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/191).

Протирання шкарпеток, а також того, що виконує схожу функцію, як-то пов'язка чи взуття

Існує безліч достовірних хадісів, які повідомляють про дозвіл протирання шкарпеток. Можливо, найміцніший аргумент з цієї теми міститься в хадісі, який передав Гамам ібн аль-Харіс. Він сказав: “Я бачив, як одного разу Джарір ібн Абд Аллаг (хай буде вдоволений ним Аллаг) помочився, потім зробив омовіння і протер вологими руками свої шкарпетки, а потім встав і звершив молитву. Його запитали про це, і він відповів: “Я бачив, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) робив так само”.⁷⁹

Протирати шкарпетки можна за умови, що людина їх одягнула в стані ритуальної чистоти. Протирати шкарпетки краще, ніж знімати їх і мити ноги. Доказом цього є хадіс аль-Муғири ібн Шу'би, який сказав: “Якось однієї ночі я був разом із Пророком (мир йому і благословення Аллага) в дорозі, і він сказав мені: “Чи є у тебе із собою вода?”- я відповів, що є. Він спустився з верхової тварини і кудись почав йти, поки не зник в темряві ночі. Потім він повернувся зі спорожнілою посудиною і помив обличчя та руки. На ньому була широка сорочка з вовни, і йому було важко витягнути передпліччя рук з-під неї, але він, все-таки, витягнув їх з-під подолу цієї сорочки, і помив їх. Потім він протер голову, і я потягнувся зняти його шкарпетки, але він сказав мені: “Залиш їх, воістину, я надів їх на ноги в стані ритуальної чистоти!”. І він протер їх”.⁸⁰

---

⁷⁹ Аль-Бухарі, (380).

⁸⁰ Муслім, (274).

Законоположення Шариату щодо протирання шкарпеток і як його робити

Протирання шкарпеток – одне з шариатських полегшень, які Всевишній Аллаг дарував Своїм рабам. Протирати слід зовнішню частину шкарпеток, починаючи від кінчиків пальців ніг і закінчуючи гомілкою. Так робив Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага). Аль-Мугира (хай буде вдоволений ним Аллаг) сказав: “Я бачив, як Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) протирав зовнішню частину шкарпеток”.⁸¹

Повідомляється від Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг), що він сказав: “Якби релігія ґрунтувалася на розумових висновках, то протирати нижню частину шкарпеток було б логічніше, ніж верхню, але я бачив як Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) протирав верхню частину своїх шкарпеток”.⁸²

Умови дозволу протирання шкарпеток і того, що має схожу функцію

Умова перша: шкарпетки повинні одягатися на ноги в стані ритуальної чистоти. Доказом цього є хадіс, який повідомив аль-Мугира ібн Шу’ба. Він сказав: “Я потягнувся зняти його шкарпетки, але він сказав мені: “Залиш їх, воістину, я одягнув їх на ноги в стані ритуальної чистоти!”. Потім він протер їх”.⁸³

Умова друга: шкарпетки або те, що має схожу функцію, мають бути чистими від нечистот. Якщо ж на них є нечистоти, то протирати і молитися в таких шкарпетках не

---

⁸¹ Абу Дауд.

⁸² Абу Дауд, (162).

⁸³ Муслім, (274).

можна, поки вони не будуть усунуті. Саїд аль-Худрі сказав: “Одного разу, коли Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) звершував молитву зі сподвижниками, він зняв свої сандалі і поставив їх зліва від себе. Коли це побачили люди, які стояли за ним, вони так само зняли свої сандалі. Закінчивши молитву, Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) запитав: “Чому ви зняли свої сандалі?” Вони сказали: “Ми побачили, що ти зняв свої сандалі, тому ми зняли свої”. Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Воістину, до мене з’явився Джібріль (мир йому) і повідомив, що на них були нечистоти”. Також він сказав: “Коли хтось з вас прийде у мечеть, нехай огляне підошви своїх сандалій, а якщо знайде на них якусь нечистоту або бруд, нехай витре їх об землю і потім помолиться в них”.⁸⁴

Умова третя: протирання відбувається при усуненні малого, а не великого осквернення. Доказом цього є хадіс, який повідомив Сафван ібн Ассаль (хай буде вдоволений ним Аллаг). Він сказав: “Якщо ми знаходилися в дорозі, Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) говорив нам, що протягом трьох днів нам слід знімати шкарпетки лише в разі великого осквернення і не слід робити цього після задоволення природних потреб або сну”.⁸⁵

Умова четверта: протирання шкарпеток має відбуватися в межах часу, встановленого Шаріатом. Для подорожнього, це не більше трьох днів і двох ночей, а для не подорожнього – не більше дня і ночі. Доказом цього є хадіс від Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг), який сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллага) дозволив протирати шкарпетки протягом трьох днів і

---

⁸⁴ Ібн Хіббан, (2185).

⁸⁵ Ат-Тірмізі.

ночей тим, хто перебуває в дорозі, і одного дня і однієї ночі тим, хто не перебуває в дорозі”.⁸⁶

Умова п’ята: шкарпетки повинні закривати частину ноги, яку необхідно промити під час звершення малого омовіння.

Як протирати шкарпетки і те, що має схожу функцію?

Після того, як людина одягнула шкарпетки або те, що виконує схожу функцію, перебуваючи в стані ритуальної чистоти, то вона може протирати їх при здійсненні кожного малого омовіння замість того, аби знімати і мити ноги. Людина злегка мочить свої руки і протирає правою рукою зовнішню частину своєї правої ноги, починаючи від пальців ніг і закінчуючи гомілковим суглобом ноги. При цьому пальці руки мають бути трохи розчепірені. Так само протирається й ліва нога лівою рукою. Все це робиться один раз.

Термін, протягом якого можна протирати шкарпетки і те, що має схожу функцію

Подорожній може протирати шкарпетки протягом трьох днів і двох ночей, не знімаючи їх. Доказом цього є раніше наведений хадіс від Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг), який сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллага) дозволив протирати шкарпетки протягом трьох днів і ночей тим, хто перебуває в дорозі, і одного дня та однієї ночі тим, хто не перебуває в дорозі”.⁸⁷

---

⁸⁶ Муслім, (276).

⁸⁷ Муслім, (276).

Згідно з сильнішою думкою вчених, дозволений час протирання шкарпеток починається з моменту першого протирання і закінчується через 72 години для подорожнього та через 24 години для неподорожнього.

Те, що порушує можливість протирати шкарпетки і те, що виконує схожу функцію

- **Стан великого ритуального осквернення.**

Доказом цього є хадіс, який повідомив Сафван ібн Ассаль (хай буде вдоволений ним Аллаг). Він сказав: “Якщо ми знаходилися в дорозі, то Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) говорив нам, що протягом трьох діб нам слід знімати шкарпетки тільки в разі великого осквернення і не слід робити цього після задоволення природних потреб або сну”.⁸⁸

- **Закінчення допустимого терміну для протирання шкарпеток.**

Доказом цього є хадіс від Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг), який сказав: “Пророк (мир йому і благословення Аллага) дозволив протирати шкарпетки протягом трьох днів і ночей тим, хто перебуває в дорозі, і одного дня і однієї ночі тим, хто не перебуває у подорожі”.⁸⁹

- **Знімання шкарпеток.**

---

⁸⁸ Ат-Тірмізі.

⁸⁹ Муслім, (276).

Протирання пов'язки і того, що виконує схожу функцію

Дозволено протирати пов'язку, накладену на рану, опік, перелом тощо. Доказом цього є хадіс, який повідомив Джабір (хай буде вдоволений ним Аллаг). Він сказав: “Якось ми вирушили у подорож, і в одного з нас потрапив камінь, розбивши йому голову. Уві сні у нього сталися полюції, і він запитав у своїх супутників: “Чи можу я очиститися піском?” Вони відповіли: “Ми вважаємо, що ти не можеш очищатися піском, якщо можеш помитися водою”. Він помився і помер. Повернувшись, люди розповіли про це Посланцю Аллага (мир йому і благословення Аллага), і він сказав: “Вони вбили його! Нехай же згубить їх Аллаг! Чому вони не запитали про те, чого не знали?! Воістину, зціленням від невігластва є запитання. Йому було достатньо очиститися піском, перев'язати рану, протерти пов'язку і помити усі інші частини тіла”.⁹⁰

При звершенні малого або великого омовіння протирати пов'язку або гіпс обов'язково, тому що таке протирання замінює промивання або протирання цієї частини тіла хворого. Якщо людина, у якої є рана або перелом, хоче зробити мале або велике омовіння, вона має промити всі необхідні частини тіла, за винятком тих, потрапляння води на які вона боїться. Іноді людина побоюється погіршення свого стану, довгого одужання або посилення болю, в такому випадку вона переходить до протирання цього місця вологою рукою. Якщо протирання вологою рукою може тільки загострити шкоду, то людина переходить до наступного етапу: накладає на рану пов'язку або накладає на перелом гіпс і вже протирає їх. Наявність ритуальної

---

⁹⁰ Абу Дауд, (336).

чистоти не є умовою накладання на орган хворого пов'язки або гіпсу. Людина продовжує протирати пов'язку або гіпс доти, поки існує така необхідність. Після того, як необхідність в пов'язці або гіпсі відпадає, людина вже не має права протирати їх і повинна мити цю частину тіла.

Деякі відповіді на запитання щодо протирання шини та гіпсу

Питання: Чи існують якісь умови протирання гіпсу? Наприклад, якщо гіпс накладено на частину тіла більшу, аніж займає сам перелом?

Відповідь: Необхідно враховувати, що протирати гіпс можна тільки в разі крайньої необхідності. Увесь гіпс, накладений на місце перелому і прилеглі частини тіла, є необхідним для того, щоб зафіксувати перелом.⁹¹

Питання: Чи дозволено протирати різні пов'язки, наприклад, бинт?

Відповідь: Так, подібні пов'язки дозволено протирати. Також слід знати, що ці пов'язки можна протирати не тільки на протязі декількох днів, подібно до протирання шкарпеток, а й протягом усього періоду, коли в цьому є необхідність. Протирати пов'язки і гіпс дозволено як у випадку малого, так і великого омовіння. А у випадку звернення великого омовіння шкарпетки протирати не можна.⁹²

Питання: Як правильно протирати гіпс? Його потрібно протирати повністю чи достатньо протерти лише якусь частину?

---

⁹¹ “Фатава аль-Масх аля аль-Хуффейн”, Ібн Усеймін, с. 26.

⁹² “Фатава аль-Масх аля аль-Хуффейн”, Ібн Усеймін, с. 26.

Відповідь: Так, необхідно протерти гіпс повністю, тому що протирання замінює промивання. Заміна має таке ж закономіршення, як і основа, якщо немає якихось доказів із Сунни, котрі вказують на протилежне. Протирання замінює промивання. Отже, наскільки необхідно повністю промити частину тіла, так само необхідно повністю протерти гіпс, накладений на цю частину тіла. Якщо ж мова йде про протирання шкарпеток, то це – шаріатське послаблення (*рухса*) і в Сунні йдеться про те, що достатньо протерти лише частину шкарпеток.⁹³

---

⁹³ “Фатава аль-Масх аля аль-Хуффейн”, Ібн Усеймін, с. 27.

Велике омовіння

Велике омовіння (*гусль*) – це промивання всього тіла водою.

Велике омовіння необхідно зробити після певних ситуацій:

- **Сім'явилиття, що супроводжується насолодою.**

Сім'явилиття, що супроводжується насолодою, незалежно від причин, які до нього призвели – через статевий акт, мастурбацію, роздуми чи уві сні. Доказом цього є аят:

А якщо ви перебуваєте в стані нечистоти, то викупайтеся.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

Також на це вказують слова Пророка (мир йому і благословення Аллага): “Що ж стосується сім'явилиття, то після нього необхідно зробити велике омовіння, а після виходу *мазій* – мале омовіння”.⁹⁴

- **Статевий акт.**

Під статевим актом мається на увазі проникнення статевого члену в піхву, навіть якщо не було сім'явилиття. В такому випадку як чоловік, так і жінка зобов'язані зробити велике омовіння. Доказом цього є слова Пророка (мир йому і благословення Аллага): “Якщо хтось з вас сяде між ногами жінки і проникне у її статевий орган, то він зобов'язаний зробити повне омовіння, навіть якщо у нього не було сім'явилиття”.⁹⁵

- **Завершення місячних або післяпологових кровотеч.**

Доказом цього є слова Аллага:

---

⁹⁴ Ахмад.

⁹⁵ Муслім, (349).

Тебе запитують про місячні. Скажи: «Вони спричиняють страждання. Тож не торкайтесь дружин під час місячних їхніх. Уникайте зносин із ними, поки не очистяться вони. А коли вони очистяться, то приходьте до них — так, як наказав вам Аллаг». Воістину, Аллаг любить тих, які каються, любить тих, які очищуються!

(Сура «аль-Бакара», аят 222)

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг) повідомила, що коли Фатима бінт Абу Хубейш запитала Пророка (мир йому і благословення Аллага): “Кровотеча триває у мене постійно, і я ніяк не можу очиститися, тож чи не припинити мені звершувати молитву?» Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) відповів їй: «Ні, адже це вже венозна, а не менструальна кров. Однак, припиняй молитися в ті дні, коли зазвичай у тебе місячні, а коли цей період закінчиться, роби велике омовіння і знову молися”.⁹⁶

Переказують, що Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг) розповідала, що Асма бінт Язід запитала Пророка (мир йому і благословення Аллага) про звершення повного омовіння після закінчення менструації, і він сказав: «Вона повинна використовувати воду, змішану з листям дерева лотос, і зробити омовіння. Потім вона має налити воду на голову і промасажувати її так, щоб вода досягла коріння волосся, після чого нехай наливає воду на все тіло. Далі вона повинна взяти шматок матерії або бавовни, просоченої мускусом, і очиститися нею». Асма запитала: «А як вона повинна очищатися?» Він сказав: «Преславний Аллаг! Вона повинна очиститися нею».

Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг) сказала пошепки, що вона повинна провести цим по залишкам крові. Потім

---

⁹⁶ Аль-Бухарі, (319).

Асма запитала про омовіння після статевого акту, і Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Набери води та очистись або зроби як слід омовіння, потім налий воду на голову і протри її, поки вода не досягне коріння волосся, а потім налий воду на себе». Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг) сказала: «Жінки ансарів настільки достойні, що сором'язливість не заважала їм у вивченні їх релігії».⁹⁷

- **Смерть.**

Після того, як мусульманин вмирає, інші мусульмани зобов'язані повністю омити його тіло. Доказом цього є хадіс, який переказала Умм Атия аль-Ансарія (хай буде вдоволений нею Аллаг). Вона сказала: «До нас зайшов Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага), коли померла наша дочка. Він сказав: «Помийте її три або п'ять разів, або більше, якщо вважаєте за необхідне. Використовуйте для цього воду із зізифусом і в кінці використовуйте камфору, або щось з камфорного дерева».⁹⁸

Максимально повноцінна форма звершення повного омовіння

- **Намір.**

Людина зобов'язана мати намір в серці усунути стан великого осквернення, незалежно від того, чи настало воно через статеве осквернення, місячні або пологові кровотечі. Намір не потрібно вимовляти вголос.

- **Згадування імені Аллага.**

---

⁹⁷ Муслім, (332).

⁹⁸ Аль-Бухарі, (1195).

Людина згадує Аллага, кажучи: “Бісмільяг” (В ім’я Аллага), - а потім миє свої руки.

- **Промивання статевого органу і усунення нечистот.**
- **Звершення малого омовіння.**

Людина робить мале омовіння так само, як і для звершення молитви. При цьому помити ноги можна в самому кінці.

- **Вилити на голову три пригорщі води.**

Три пригорщі води вилити на голову так, щоб вода протекла по всій голові. При цьому необхідно прочісувати волосся голови і бороди, а також промити усі складки тіла, щоб вода потрапила всюди.

- **Омити і протерти все тіло водою.**

Людина промиває водою і протирає руками всі частини тіла, до яких може дістати, починаючи з правої частини, і закінчуючи лівою. Необхідно переконатися, що вода протекла під пахвами, потрапила у вуха, в пупок і в усі складки тіла, якщо людина має надмірну вагу. В кінці людина миє ноги, які не помила на самому початку, здійснюючи мале омовіння.

Доказом цього є хадіс, який передала Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг). Вона сказала: “Коли Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) робив велике омовіння після статевого осквернення, то він починав з миття рук. Потім він наливав воду правою рукою на ліву, обмивав свої статеві органи, після чого здійснював таке саме омовіння, яке робив для молитви. Далі він брав трохи води і прочісував пальцями коріння волосся, аби переконатися, що вода досягла коріння волосся, потім

виливав на голову три жмені води, після чого наливав воду на тіло і потім мив ноги”.⁹⁹

Також на це вказує хадіс, який передала Маймуна (хай буде вдоволений нею Аллаг). Вона сказала: “Я принесла Пророку (мир йому і благословення Аллага) води для звершення великого омовіння. Він налив воду на свої руки і помив їх двічі або тричі. Потім він налив воду правою рукою на ліву і промив свої статеві органи, витер руку об землю, прополоскав рот та ніс, помив обличчя і руки, вимив голову тричі, потім полив воду на тіло і, нарешті, перейшов на інше місце та помив ноги». ¹⁰⁰

Мінімально достатня форма звершення великого омовіння

- Намір для усунення великого осквернення. Намір не потрібно вимовляти вголос.
  - Промивання статевого органу і усунення нечистот.
  - Лиття трьох пригорщ води на голову.
  - Лиття води на все тіло або велике занурення у воду.
- При цьому необхідно бути впевненим, що вода потрапила під пахви, в вуха, пупок і в усі складки. На це вказує хадіс, який повідомила Умм Саляма (хай буде вдоволений нею Аллаг): “О Посланець Аллага! Я жінка і заплітаю волосся в косу. Чи має я розпускати його при купанні після статевого осквернення?” Він відповів: “Ні, досить вилити на голову три жмені води і омийти все тіло повністю”. ¹⁰¹

---

⁹⁹ Муслім, (332).

¹⁰⁰ Аль-Бухарі, (262).

¹⁰¹ Муслім, (330).

В яких ситуаціях бажано зробити велике омовіння

- **Прийняття ісламу.**

Після того, як невіруючий став мусульманином, йому бажано зробити велике омовіння. Доказом цього є хадіс, який передав Абу Гурейра (хай буде вдоволений ним Аллаг) про прийняття ісламу Сумамою аль-Ханафі. Він сказав: “Одного разу, коли Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) проходив повз нього, він нарешті прийняв іслам. Пророк (мир йому і благословення Аллага) наказав йому піти до саду Абу Тальхи і зробити велике омовіння. Він зробив велике омовіння і помолився два ракяти. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Воістину, іслам вашого брата став добрим».¹⁰²

- **Звершення п'ятничної молитви.**

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Кожен мусульманин повинен зробити велике омовіння в п'ятницю, почистити зуби зубочисткою і намаститися тими пахощами, які знайдуться у нього вдома”.¹⁰³

Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Той, хто зробить велике омовіння, попрямує на п'ятничну молитву і зробить те, що йому приписано, та буде мовчати доти, поки не закінчить той, хто читав проповідь, а потім помолиться з ним, тому Аллаг простить те, що було у нього між цією п'ятничною молитвою та іншою, і додасться до цього ще три дні”.¹⁰⁴

- **Звершення святкової молитви.**

Багато бажано зробити велике омовіння перед святковими молитвами, а також в день Арафа. Повідомляється від

---

¹⁰² Ібн Хузейма, (253).

¹⁰³ Ахмад, (16445).

¹⁰⁴ Муслім, (857).

Задана, що один чоловік запитав у Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) про велике омовіння, і він відповів: “Роби його хоч щодня”. Той уточнив: “Мене цікавлять саме ті випадки, коли звершення повного омовіння є бажаними”. Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) відповів: “У п’ятницю, в день Арафа, в день жертвопринесення і в день свята розговіння”.¹⁰⁵

- **Входження у стан іхраму.**

Входження у стан іхраму для звершення великого (*хадж*) або малого (*умра*) паломництва. Доказом цього є хадіс, який передав Харіджа ібн Зейд від свого батька, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) зняв свій звичайний одяг для того, аби увійти у стан іхраму, і зробив велике омовіння.¹⁰⁶

- **Прибуття до Мекки.**

Ібн Умар (хай буде вдоволений ним Аллаг) здійснював велике омовіння після прибуття до Мекки. Після того, як Ібн Умар (хай буде вдоволений ним Аллаг) досягав меж заповідної місцевості, він припиняв вимовляти *тальбію* і ночував в місцевості Зу-Тува в Мецці. Після звершення ранкової молитви, він здійснював велике омовіння і говорив, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) робив так само.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ “Ірва аль-Галіль”, Достовірний хадіс.

¹⁰⁶ Ібн Хузейма, (2595).

¹⁰⁷ Аль-Бухарі, (1498).

Що не можна робити людині в стані великого ритуального осквернення

Людині в стані великого ритуального осквернення не можна виконувати наступне:

- **Не можна звершувати молитву.**

О ви, які увірували! Не наближайтесь до молитви у стані сп'яніння, поки ви не станете усвідомлювати те, що говорите, а також у стані нечистоти, поки не здійсите омовіння.

(Сура «ан-Ніса», аят 43)

- **Не можна здійснювати ритуальний обхід навколо Каби (таваф).**

Доказом цього є хадіс, який повідомила Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг), що Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Роби все те саме, що роблять паломники, але не роби обходу навколо Каби доти, поки не очистишся”.¹⁰⁸

- **Не можна торкатися Корану.**

Повідомляється, що Абу Бакр ібн Мухаммад ібн Амр сказав, що Пророк (мир йому і благословення Аллага) розпорядився написати в листі до жителів Ємену наступне: “Корану може торкатися лише людина в стані ритуальної чистоти”.¹⁰⁹

- **Не можна читати Коран.**

Доказом цього є хадіс, який повідомила Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг): “Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) вийшов з туалету. Він прочитав

---

¹⁰⁸ Аль-Бухарі, (1567).

¹⁰⁹ Аль-Хакім, (1447).

щось із Корану і додав: “Це може читати тільки людина, яка не перебуває в стані великого осквернення. А хто перебуває в стані великого осквернення, тому не можна читати навіть один аят!”¹¹⁰

- **Не можна перебувати в мечеті.**

Доказом цього є хадіс, який повідомила Аїша (хай буде вдоволений нею Аллаг): “Одного разу, коли Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) прийшов і побачив, що двері осель його сподвижників спрямовані в бік мечеті¹¹¹, він сказав: «Відверніть двері цих домівок від мечеті». Потім Пророк (мир йому і благословення Аллага) зайшов, але вони не зробили нічого, маючи надію на те, що Аллаг зішле одкровення, яке дозволить це. Після цього Пророк (мир йому і благословення Аллага) вийшов до них і сказав: «Відверніть двері цих будинків від мечеті, воістину, я не дозволяю перебувати в мечеті жінкам з менструаціями і людям в стані великого осквернення».¹¹²

Деякі помилки при звершенні великого омовіння

- Дехто після інтимної близькості робить велике омовіння тільки в разі, якщо сталося сім'явилиття. Хоча як чоловік, так і жінка зобов'язані зробити велике омовіння після статевого акту, навіть якщо не було сім'явилиття, тому що Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якщо хтось з вас сяде між ногами жінки і проникне у її статевий орган, то він зобов'язаний зробити повне омовіння, навіть якщо у нього не сталося сім'явилиття”.¹¹³

---

¹¹⁰ “Маджму аль-Фатава”, Ибн Баз.

¹¹¹ Тобто, через них вони заходили до мечеті.

¹¹² Ібн Хузейма, (1327).

¹¹³ Муслім, (349).

- Дехто після інтимної близькості зі своєю дружиною відкладає звершення повного омовіння і лягає спати, так і не зробивши мале омовіння, що суперечить Сунні. Доказом цього є хадіс, який передав Аммар ібн Ясір (хай буде вдоволений ним Аллаг): “Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) дозволив людині, яка перебуває в стані великого осквернення, якщо вона хоче поїсти, попиту або лягти спати, зробити лише мале омовіння, схоже на те, яке вона зазвичай робить перед молитвою”.¹¹⁴
- Дехто лягає спати в стані великого осквернення і прокидається практично перед сходом сонця. Це може привести до того, що часу для звершення великого омовіння буде недостатньо. І через побоювання, що час молитви може закінчитися, така людина навмисно звершує ритуальне очищення піском (*таяммум*), хоча у неї немає права цього робити. Один чоловік запитав шейха Абд аль-Азіз ібн База¹¹⁵: “Я прокинувся незадовго до сходу сонця в стані великого осквернення. Якщо я почну робити велике омовіння, то зійде сонце. Чи можна мені, в такому випадку, зробити ритуальне очищення піском (*таяммум*) і помолитися в такому стані? Або ж я маю зробити велике омовіння, і тільки потім – молитву?”. Шейх відповів: “Ти повинен зробити велике омовіння і тільки після цього звершити молитву. У згаданій ситуації ти не маєш права здійснювати ритуальне очищення піском (*таяммум*). Адже людина, яка забуває, а також той, хто заснув, зобов’язана встати заздалегідь і належним чином підготуватися до звершення молитви. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Той, хто проспав молитву або пропустив її через забудькуватість, нехай зробить її, коли згадає про неї!”.

---

¹¹⁴ Ат-Тірмізі, (613).

¹¹⁵ “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/199).

Загальновідомо, що молитва не буде прийнята без ритуальної чистоти, адже Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Аллаг не приймає молитву без очищення”. Якщо людина може скористатися водою, то вона має очиститися нею. А якщо води немає, то вона має очиститись піском (*таяммум*). Доказом цього є слова Аллага:

А якщо ви не знайшли води, то здійсніть омовіння чистою, сухою землею — обітріть нею своє обличчя та руки. Воістину, Аллаг — Вибачаючий та Прощаючий!

(Сура «ан-Ніса», аят 43)

- Деякі жінки після закінчення післяпологових кровотеч не здійснюють велике омовіння, не моляться і не постять раніше сорокового дня. Шейх Абд аль-Азіз ібн Баз сказав: “Якщо у жінки закінчилися післяпологові кровотечі до сорокового дня, то вона зобов’язана зробити велике омовіння, молитися і постити. За одностайною думкою всіх вчених, її чоловік може вступати із нею у статеві стосунки. Не існує якогось визначеного мінімального терміну для закінчення післяпологових кровотеч”.¹¹⁶

- Після закінчення місячних або післяпологових кровотеч деякі люди вступають в статеві стосунки зі своїми дружинами перш, ніж вони здійснять велике омовіння. Шейх Абд аль-Азіз ібн Баз сказав: “Заборонено мати статеві стосунки зі своєю дружиною, коли у неї є місячні кровотечі, тому що Аллаг сказав:

Тебе запитують про місячні. Скажи: «Вони спричиняють страждання. Тож не торкайтесь дружин під час

---

¹¹⁶ “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/225).

місячних їхніх. Уникайте зносин із ними, поки не очистяться вони.

(Сура "аль-Бакара", аят 222)

Якщо хтось вчинив подібне, то він має попросити в Аллага прощення і пожертвувати в якості спокутування половину динара або один динар. Імам Ахмад та інші вчені згадали хадіс від Ібн Аббаса (хай буде вдоволений ним Аллаг), що Пророк (мир йому і благословення Аллага) наказав тому, хто мав статеву близькість зі своєю дружиною в період її місячних пожертвувати в якості спокутування половину динара або один динар. Досить будь-якого з двох варіантів спокути. З жінкою не можна вступати у статеві відносини після закінчення кровотеч, поки вона не зробить велике омовіння. Аллаг в Корані сказав:

Уникайте зносин із ними, поки не очистяться вони. А коли вони очистяться, то приходьте до них — так, як наказав вам Аллаг.

(Сура «аль-Бакара», аят 222)

Аллаг заборонив вступати в інтимні стосунки із жінкою, поки у неї не припиняться місячні кровотечі, поки вона не очиститься і не зробить велике омовіння. Якщо ж чоловік мав інтимні стосунки зі своєю дружиною перш, ніж вона зробила велике омовіння, то він вчинив гріх і зобов'язаний виплатити спокутування.¹¹⁷

- Деякі жінки відкладають звершення великого омовіння після закінчення місячних до останнього часу. Шейх Мухаммад ібн Усеймін сказав: “У деяких жінок місячні кровотечі закінчуються під час якоїсь із молитов, але вони відкладають звершення великого омовіння до кінця молитви, стверджуючи, що ще не до кінця

---

¹¹⁷ “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/218).

очистилися. Однак це не є доказом або виправданням, тому що жінці достатньо зробити велике омовіння в мінімально необхідній формі та здійснити молитву вчасно. А вже якщо у неї буде більше часу, то вона може зробити велике омовіння в більш досконалій та повноцінній формі”.¹¹⁸

- Після закінчення місячних кровотеч і звершення повного омовіння деякі жінки не виконують молитву, під час якої у них почалися місячні. Шейх Мухаммад ібн Усеймін¹¹⁹ сказав: “Якщо у жінки почалися місячні, наприклад, через пів години після початку полуденної молитви, то після того, як вона очиститься, їй потрібно компенсувати цю полуденну молитву, тому що Аллаг сказав:

Воістину, молитва встановлена для віруючих у визначені часи.

(Сура «ан-Ніса», аят 103)

- Після закінчення місячних кровотеч і здійснення повного омовіння деякі жінки не звершують ту молитву, під час якої у них закінчилися місячні, а починають молитися лише з наступної молитви. Шейх Мухаммад ібн Усеймін¹²⁰ сказав: “Якщо у жінки закінчилися місячні кровотечі і часу достатньо, щоб звершити хоча б один ракят поточної молитви, то вона зобов’язана її зробити, адже Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Хто застав хоча б один ракят післяполудневої молитви перш, ніж зайшло сонце, той застав післяполудневу молитву”.¹²¹

---

¹¹⁸ “Рісаля фі ад-Діма ат-Табі’ія”, с. 41.

¹¹⁹ “Фатава аль-Мара”, с. 25.

¹²⁰ “Фатава аль-Мара”, с. 25.

¹²¹ Аль-Бухарі, Муслім.

Ритуальне очищення піском (таяммум)

Ритуальне очищення піском (*таяммум*) – це один зі способів досягнення ритуальної чистоти, який, в разі відсутності води або неможливості її використання, замінює звершення малого та великого омовіння. Після звершення ритуального очищення піском людині можна здійснювати все те, що дозволяється робити після звершення малого і великого омовіння – молитву, торкатися Корану тощо. Доказом дозволу ритуального очищення піском є слова Аллага:

Якщо ж ви хворі, або подорожуєте, або хтось із вас повернувся з вбиральні чи торкався жінок, а після цього ви не знайшли води, то здійсніть омовіння чистою, сухою землею — обітріть нею своє обличчя та руки. Воістину, Аллаг — Вибачаючий та Прощаючий!

(Сура «ан-Ніса», аят 43)

Причини, за яких дозволено здійснювати ритуальне очищення піском

• В разі відсутності води.

Якщо ви не знайшли води, то омийте обличчя чистим сухим піском, обітріть ним обличчя своє і руки.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

На це вказує хадіс, який повідомив Імран ібн Хусейїн (хай буде вдоволений ним Аллаг): “Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) виконував з людьми молитву і коли він завершив її, то осторонь побачив чоловіка, який не молився із ними. Він запитав його: “О

такий-то! Що завадило тобі молитися із іншими людьми?” Той чоловік відповів: “Мене спіткало велике осквернення, і я не знайшов води”. Він сказав йому: “Використовуй землю і цього буде для тебе достатньо”.¹²²

• **Якщо використання води може нашкодити здоров'ю.**

Наприклад, якщо у людини на тілі є рана або вона хворіє і, при цьому, побоюється, що якщо використає воду, то це призведе до затягування одужання або до ще більшої хвороби. Всевишній сказав:

Якщо ж ви хворі, чи знаходитесь у дорозі, якщо хтось із вас справив нужду чи торкнувся жінки й не знайшов води, то омийте обличчя чистим сухим піском, обітріть ним обличчя своє і руки.

(Сура «аль-Маїда», аят 6)

На це також вказує хадіс від Джабіра (хай буде вдоволений ним Аллаг), який сказав: “Якось ми вирушили у подорож, і в одного з нас потрапив камінь, розбивши йому голову. Уві сні у нього сталися поллюції, і він запитав у своїх супутників: “Чи можу я очиститися піском?” Вони відповіли: “Ми вважаємо, що ти не можеш очищатися піском, якщо можеш помитися водою”. Він помився і помер. Повернувшись, люди розповіли про це Посланцю Аллага (мир йому і благословення Аллага) і він сказав: “Вони вбили його! Нехай же згубить їх Аллаг! Чому вони не запитали про те, чого не знали?! Воістину, зціленням від невігластва є запитання. Йому було достатньо очиститися піском, перев'язати рану, протерти пов'язку і помити усі інші частини тіла”.¹²³

---

¹²² Аль-Бухарі, (337).

¹²³ Абу Дауд, (336).

- **Якщо вода є, але її недостатньо для потреб людини.**

Якщо вода є, але вона потрібна людині для пиття, приготування їжі або для інших потреб. Тобто, якщо людина зробить омовіння цією водою і тим самим зашкодить собі або іншим, то в такому випадку людині дозволяється здійснити ритуальне очищення піском. Одного разу Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) запитали про людину, яку в дорозі спіткало велике осквернення і у неї залишилось небагато води, використавши яку, вона б страждала від спраги. Алі (хай буде вдоволений ним Аллаг) відповів: “Нехай робить ритуальне очищення піском і не робить велике омовіння водою”¹²⁴.

- **Якщо пошук води становить загрозу життю, честі або майну людини.**

Наприклад, якщо на шляху людини до води знаходиться її ворог або хижа тварина.

- **Якщо холодно і вода дуже холодна.**

Якщо на думку людини використання холодної води зашкодить їй, то вона може здійснювати ритуальне очищення піском.

На це вказує хадіс, який повідомив Амр ібн аль-Аса (хай буде вдоволений ним Аллаг). Одного разу, перебуваючи у військовому поході Зат ас-Салясіль, у мене відбулися полюції в дуже холодну ніч і я злякався, що якщо скупаюся, то загину. Після того я очолив ранкову молитву зі своїми товаришами, а коли ми повернулися до Посланця Аллага (мир йому і благословення Аллага), то розповіли йому про це і він запитав: “О Амре, чи молився ти зі своїми

---

¹²⁴ Ад-Даракутні, (4).

товаришами, перебуваючи в стані великого осквернення?”
Я сказав: “Я прочитав аят, в якому сказано:

І не вбивайте самих себе! Воістину, Аллаг Милосердний до вас!

(Сура «ан-Ніса», аят 29)

Я зробив ритуальне очищення піском, а потім помолився”. Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) лише посміхнувся і нічого не сказав». ¹²⁵

Мовчання Посланця Аллага (мир йому і благословення Аллага) в даній ситуації вказує на дозвіл, тому що він ніколи не погоджувався із чимось неправильним.

Як робити ритуальне очищення піском (таяммум)

Дозволяється здійснювати ритуальне очищення піском (*таяммум*) усіма видами землі і піску. Людина, що робить таяммум, повинна зробити намір усунути стан ритуального осквернення. Вона згадує ім'я Аллага, потім один раз вдаряє по чистій землі своїми долонями, ледь розчепіривши пальці. Після цього людина протирає долонями обличчя і кисті руки до зап'ясть. Пророк (мир йому і благословення Аллага) сказав: «Тобі достатньо вдарити по землі руками, потім подути на них і витерти ними обличчя та руки до зап'ясть». ¹²⁶

---

¹²⁵ Аль-Хакім, (629).

¹²⁶ Муслім, (368).

Що порушує стан ритуального очищення піском (таяммум)

- Стан ритуальної чистоти, який було досягнуто за допомогою ритуального очищення піском, порушує все те, що порушує і звичайне омовіння.
- Наявність води, якщо у людини до цього вона була відсутня.
- Припинення шариатського виправдання, яке допускало звершення ритуального очищення піском.

Зверніть увагу

- Якщо людина після ритуального очищення піском і звершення молитви виявила воду або у неї зникла причина, через яку можна було робити таяммум, то у цьому випадку людина не зобов'язана повторно звершувати молитву, навіть якщо час поточної молитви ще не минув. Доказом цього є хадіс, який повідомив Абу Саїд аль-Худрі (хай буде вдоволений ним Аллаг): «Двоє чоловіків вирушили в дорогу, а коли настав час молитви, у них не виявилось із собою води. Вони зробили очищення чистим піском, а потім знайшли воду до того, як вийшов час молитви. Один з них зробив мале омовіння і повторив молитву, а інший не став робити цього. Тоді вони прийшли до Посланця Аллага (мир йому і благословення Аллага) і розповіли йому ситуацію. Тому, хто не повторив молитву, він сказав: «Ти вчинив відповідно до моєї Сунни, і твоєї молитви достатньо». А іншому він сказав: «Ти отримаєш подвійну винагороду».¹²⁷
- Якщо після ритуального очищення піском людина виявила воду або зникла причина, що дозволяла їй

---

¹²⁷ Абу Дауд.

здійснювати *таяммум*, і вже настав час молитви, то ритуальна чистота такої людини порушується і вона зобов'язана звершити звичайне омовіння. Доказом цього є слова Пророка (мир йому і благословення Аллага): “Воістину, земля є очищаючою для мусульманина, навіть якщо він не знайде води протягом десяти років. А якщо він знайде воду, то нехай зробить омовіння, адже, воістину, так краще”.¹²⁸

- Якщо людина робить ритуальне очищення піском, усуваючи велике осквернення в результаті статевого акту, закінчення місячних або післяпологових кровотеч, то, в разі наявності води або зникнення причини, що дозволяють зробити *таяммум*, людина зобов'язана звершити велике омовіння, аби усунути велике осквернення. На це вказує хадіс, який повідомив Імран ібн Хусейїн (хай буде вдоволений ним Аллаг): “Одного разу Пророк (мир йому і благословення Аллага) здійснював з людьми молитву і коли він завершив її, то осторонь побачив чоловіка, який не молився із ними. Він запитав його: “О такий-то! Що завадило тобі молитися із іншими людьми?” Той чоловік відповів: “Мене спіткало велике осквернення, і я не знайшов води”. Він сказав йому: “Використовуй землю і цього буде для тебе достатньо”. Після того Імран сказав, що пізніше вони знайшли воду і Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) дав посудину води цьому чоловіку і сказав: “Йди та помийся”».¹²⁹

---

¹²⁸ Ахмад, (21408).

¹²⁹ Аль-Бухарі, (337).

Деякі відповіді на запитання щодо ритуального очищення піском (таяммум)

Питання: Людина, яка знаходиться в лікарні, не може зробити мале омовіння, але в змозі зробити ритуальне очищення пилом, який накопичується на килимі. Чи правильно це?

Відповідь: Хворий, по можливості, зобов'язаний здійснювати мале омовіння водою. Якщо він не в змозі цього робити, то йому потрібно звершувати ритуальне очищення землею, у якій є пил. Якщо він не може знайти таку землю, тоді дозволяється скористатися землею, яка іноді накопичується на кам'яних плитах, або пилом, який іноді буває на ліжку. Якщо ж хворий не може знайти й цього, то він робить ритуальне очищення тими елементами землі, які може знайти. Аллаг сказав:

Тож бійтеся Аллага, наскільки зможете.

(Сура «ат-Тагабун», аят 18)

А також:

На жодну людину не покладається більше, ніж може витримати вона.

(Сура «аль-Бакара», аят 233)

Питання: Якщо у людини є рана на тій частині тіла, яку потрібно промивати під час малого омовіння, чи повинен мусульманин здійснювати мале омовіння в повноцінному вигляді, чи він повинен зробити як ритуальне очищення піском, так і звичайне омовіння, або ж він має обмежитися тільки ритуальним очищенням піском?

Відповідь: Якщо у людини є рана на тій частині тіла, яку потрібно промивати під час малого омовіння, то можливі два варіанти: або рана відкрита, або рана прикрита

пов'язкою. Якщо рана закрита пов'язкою, то людина робить звичайне омовіння, а місце, прикрите пов'язкою, протирає вологою рукою. Після протирання вже не потрібно здійснювати ритуальне очищення піском. Якщо рана відкрита, то по можливості її потрібно промити. Якщо промивання рани може нашкодити, то потрібно її протерти. Але якщо хворий не може і цього зробити, то йому дозволяється залишити рану без промивання і протирання, а після завершення омовіння він повинен здійснити ритуальне очищення піском.

Як звершувати омовіння хворому?¹³⁰

- Хворий, в своїй основі, повинен здійснювати як мале, так велике омовіння водою.
- Якщо хворий не може зробити омовіння водою або побоюється її використання, то він може зробити ритуальне очищення піском (таяммум).
- Якщо хворий не може самостійно зробити омовіння, то в цьому йому може допомогти інша людина.
- Якщо у хворого на деяких частинах тіла, які необхідно промити при омовінні, є рани, то він має промити їх водою. Якщо він не може промити рану водою, то має протерти вологою рукою. Якщо ж він не може протерти рану, то має зробити ритуальне очищення піском (таяммум).
- Якщо у хворого на деяких частини тіла, які необхідно промити при омовінні, накладена пов'язки або гіпс, то їх необхідно протерти вологою рукою, що стане заміною промиванню. Після цього здійснювати ритуальне очищення піском не потрібно, тому що протирання замінює промивання.
- Можна вдаряти по стіні або по іншим чистим поверхням, на яких є пил, аби зробити ритуальне очищення піском. Якщо ж на стіну або інший об'єкт нанесена фарба або щось, що складається не з землі, то, в такому випадку, вдаряти руками по такій поверхні для звершення таяммума не можна.
- Якщо людина не може знайти поверхню землі або стіну, вкриту землею, то для такого хворого можна принести трохи землі в посуді або ємності, аби він зміг зробити ритуальне очищення піском.

---

¹³⁰ Мухаммад ібн Саліх аль-Усеймін, “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/173-174).

- Якщо людина, після звершення ритуального очищення піском, звершила молитву і настав час іншої молитви, коли стан омовіння не було порушено, то вона може виконувати наступну молитву з тим самим *таяммумом* і не повинна знову його робити, тому що людина все ще перебуває в стані ритуальної чистоти і не зробила нічого, що б його порушило.
- Хворий повинен очищати своє тіло від нечистот. Якщо ж він не може цього зробити, то має молитися в такому положенні, в якому він перебуває. При цьому його молитва є дійсною, і він не повинен її повторно звершувати в інший час.
- Хворий повинен молитися в чистому одязі. Якщо на одяг потрапили якісь нечистоти, то він має очистити одяг від них або вдягнути інший чистий одяг. Якщо ж він не може цього зробити, то має молитися в такому положенні, в якому він перебуває. При цьому його молитва є дійсною, і він не повинен її повторно звершувати в інший час.
- Хворий повинен молитися в чистому місці. Якщо на його місце потрапили якісь нечистоти, то він має промити їх або застелити місце чимось чистим. Якщо ж він не може цього зробити, то має молитися в такому положенні, в якому він перебуває. При цьому його молитва є дійсною, і він не повинен її повторно звершувати в інший час.
- Хворому не можна відкладати звершення молитви від встановленого для цього часу, навіть якщо він не в змозі повністю очиститися від нечистот. Навпаки, хворий має очиститися по мірі своїх сил і звершити вчасно молитву, навіть якщо на його тілі, одязі або місці звершення молитви залишаться нечистоти, від яких він не зміг очиститися.

- Хворий, який страждає невиліковним нетриманням сечі¹³¹, перед звершенням молитви повинен зробити мале омовіння. Він має промити ті частини тіла, на які потрапила сеча. Якщо це не важко, то хворий повинен вдягнути для звершення молитви чистий одяг. Якщо такої можливості немає, то Аллаг сказав:

Він не зробив у релігії жодних труднощів.

(Сура «аль-Хадж», аят 78)

Також Аллаг сказав:

Аллаг бажає вам полегшення, а не утруднення.

(Сура «аль-Бакара», аят 185)

Посланець Аллага (мир йому і благословення Аллага) сказав: “Якщо я вам наказую щось, то робіть з цього те, що вам під силу”.

Хворий, який страждає невиліковним нетриманням сечі, повинен намагатися не забруднити сечею себе, свій одяг та місце звершення молитви.

Хвала Аллагу, книгу завершено.

Мир і благословення нашому Пророку Мухаммаду, його сім'ї та всім сподвижникам.

---

¹³¹ Абд аль-Азіз ібн Баз, “Фатава Іслямія”, група вчених, (1/171).

Зміст

Передмова	3
Деякі особливості ритуальної чистоти. Мале омовіння.	9
Очищення від відчутних нечистот.....	14
Усунення нечистот водою, камінням або іншими предметами	16
Мале омовіння.....	18
Види поклоніння, умовою яких є наявність ритуальної чистоти.....	18
Максимально повноцінна форма звершення малого омовіння	19
Мінімально достатня форма звершення малого омовіння	24
Деякі бажані дії при звершенні малого омовіння	24
Те, що порушує стан ритуальної чистоти	27
Серед вчених існують розбіжності, чи порушують ці дії стан ритуальної чистоти?	31
Ситуації, за яких бажано звершити мале омовіння....	32

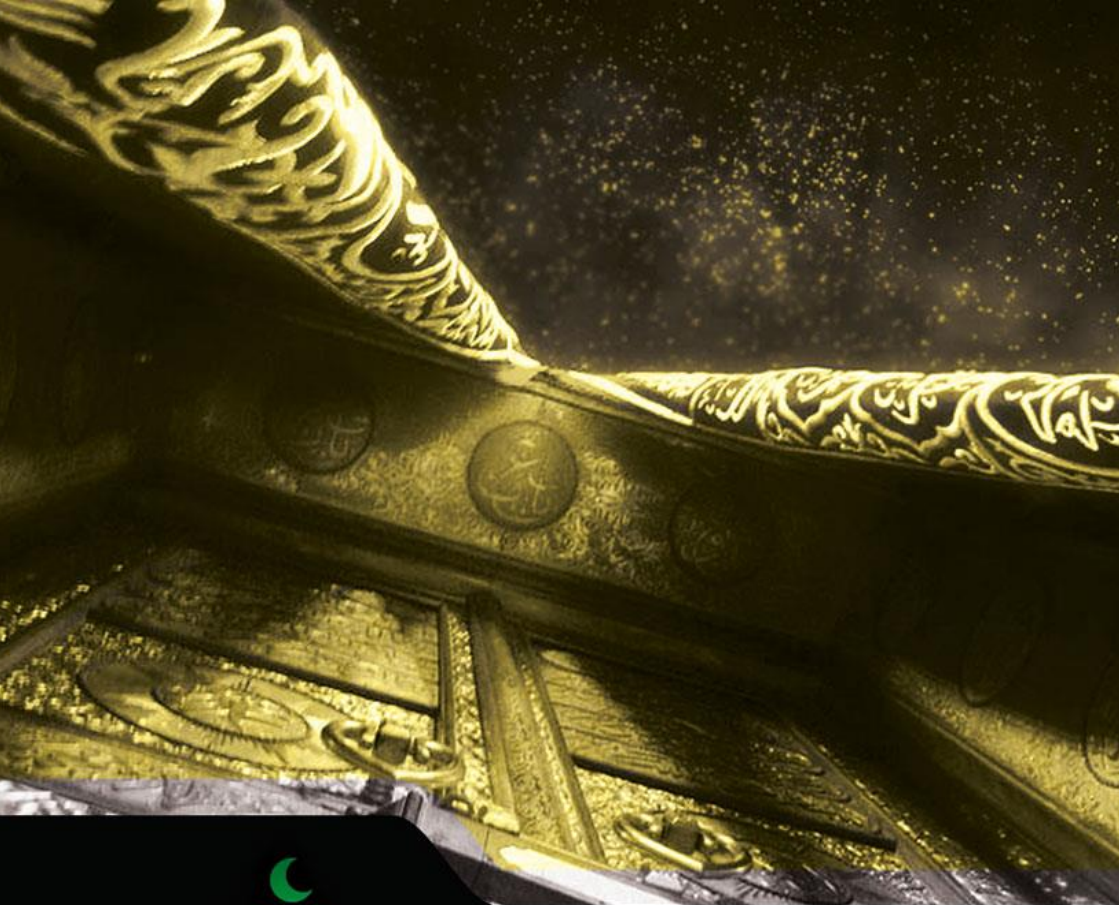
Деякі помилки при звершенні малого омовіння.....	34
Деякі відповіді на запитання щодо малого омовіння.	38
Протирання шкарпеток, а також того, що виконує схожу функцію, як-то пов'язка чи взуття	41
Законоположення Шаріату щодо протирання шкарпеток і як його робити	42
Умови дозволу протирання шкарпеток і того, що має схожу функцію.....	42
Як протирати шкарпетки і те, що має схожу функцію?	44
Термін, протягом якого можна протирати шкарпетки і те, що має схожу функцію	44
Те, що порушує можливість протирати шкарпетки і те, що виконує схожу функцію	45
Протирання пов'язки і того, що виконує схожу функцію	46
Деякі відповіді на запитання щодо протирання шини та гіпсу	47
Велике омовіння	49

Максимально повноцінна форма звершення повного омовіння	51
Мінімально достатня форма звершення великого омовіння	53
В яких ситуаціях бажано зробити велике омовіння ...	54
Що не можна робити людині в стані великого ритуального осквернення	56
Деякі помилки при звершенні великого омовіння	57
Ритуальне очищення піском (<i>таяммум</i>)	62
Причини, за яких дозволено здійснювати ритуальне очищення піском	62
Як робити ритуальне очищення піском (<i>таяммум</i>)...	65
Що порушує стан ритуального очищення піском (<i>таяммум</i>)	66
Зверніть увагу	66
Деякі відповіді на запитання щодо ритуального очищення піском (<i>таяммум</i>).....	68
Як звершувати омовіння хворому?	70
Зміст	73

ISLAMLAND

ISLAMLAND

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM